

รายงานวิจัยสถาบัน

คุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

The Study of the Appropriate Characteristics of the Workplace for Eight Months
Cooperative Education for Walailak University

เริงศักดิ์ พันธมาศ

อุบลรัตน์ โสสนุย

ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก

คณะกรรมการวิจัยสถาบัน ส่วนแผนงานและยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน ของศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาปี 2562 อาจารย์นิเทศและอาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา สถานประกอบการภายใต้ฐานข้อมูลของศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ที่รับนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ปีการศึกษา 2562 และผู้เชี่ยวชาญทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลในการจัดสถานประกอบการที่มีคุณภาพสำหรับการคัดเลือกเป็นสถานประกอบการสำหรับนักศึกษาเพื่อปฏิบัติสหกิจศึกษา 8

การดำเนินการวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (interview) ที่พัฒนามาจากมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ เกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการดีเด่นระดับประเทศปี 2562 และนโยบายการดำเนินสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 518 คน จากการวิจัยพบว่าการศึกษาคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมต่อการจัดสหกิจศึกษา สามารถพิจารณาข้อมูลตามลำดับความสำคัญคือ ลำดับที่ 1 พิจารณาด้านคุณลักษณะของผู้นิเทศหรือพี่เลี้ยง ลำดับที่ 2 พิจารณาด้านวิชาการ ลำดับที่ 3 พิจารณาด้านการประเมินผล ลำดับที่ 4 พิจารณาด้านแหล่งปฏิบัติและอื่นๆ ลำดับที่ 5 พิจารณาด้านนโยบายและการบริหารจัดการของสถานประกอบการ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการกำหนดนโยบายและความชัดเจนของฝ่ายบริหารสถานประกอบการในการสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือนต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร เป็นเรื่องที่สำคัญน้อยที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผดุงศักดิ์ สุขสะอาด รองอธิการบดีฝ่ายกิจการสภามหาวิทยาลัย ที่มอบนโยบายให้พนักงานภายในศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพพัฒนาศักยภาพของตนเอง อาจารย์ ดร.อัทธินันท์ เตชะไพศาลวงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ที่เป็นผู้ผลักดันให้เกิดงานวิจัย เป็นที่ปรึกษาเพื่อนแนะนำ พร้อมทั้งตรวจรายงาน นายเอกราช แก้วเขียว หัวหน้าฝ่ายสหกิจศึกษา เป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษาในการค้นคว้าวิจัยและเสนอแนวทางการศึกษา และพี่ๆ พนักงานศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพทุกท่านที่คอยให้กำลังใจในการทำวิจัย ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริอุมา เจาะจิตต์ อาจารย์ทัศนีย์ ทัศระเปียบ อาจารย์เจนจิรา แก้วรัตน์ ให้คำแนะนำในการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชัย วิจิตรเสถียร รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์ แผน และงบประมาณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัคราพร โชติพิฤกษ์ ผู้ช่วยอธิการบดีด้านวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม คุณเกียรติศักดิ์ นิยมลาภ ผู้จัดการแผนกพัฒนาบุคลากร บริษัท สมบูรณ์แอดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) และผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ตลอดจน ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาปี 2562 อาจารย์ผู้ประสานงาน/อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

คณะกรรมการวิจัยสถาบัน ส่วนแผนงานและยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเอื้อประโยชน์แก่การดำเนินงานของศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ที่จะนำผลการศึกษาเพื่อไปเป็นแนวปฏิบัติในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือนให้ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

เริงศักดิ์ พันธมาศ

ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผลที่มาของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์ : แสดงนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้	3
วิธีการดำเนินการวิจัย	3
ระยะเวลาและสถานที่ทำวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสหกิจศึกษา	5
การบริหารจัดการสหกิจศึกษาในสถานประกอบการตามคู่มือสหกิจศึกษา	9
มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา	13
เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกและตัดสินผลงานสหกิจศึกษาดีเด่นระดับชาติ ประจำปี 2562	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย	
กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการศึกษ	18
สถานที่ทำการวิจัย	20
วิธีการศึกษาวิจัย (intervention)	20
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	23
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของผู้ตอบโดยใช้แบบสอบถามปลายปิด	24
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด	36
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษาโดยสัมภาษณ์เชิงลึก	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	43
อภิปรายผล	45
ข้อเสนอแนะ	46
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
- แบบสัมภาษณ์	
- โครงสร้างแบบสอบถามเชิงลึก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงการประเมินผลดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการจัดสหกิจศึกษา
ตารางที่ 4.1.1	แสดงจำนวนและร้อยละของเพศผู้ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 4.1.2	แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพสถานประกอบการ
ตารางที่ 4.1.3	แสดงจำนวนและร้อยละของสำนักวิชาผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษาและอาจารย์
ตารางที่ 4.1.4	แสดงจำนวนและร้อยละของประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 4.1.5	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะสถานประกอบการ
ตารางที่ 4.1.6	แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทของสถานประกอบการ
ตารางที่ 4.1.7	แสดงจำนวนและร้อยละพนักงานของสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 4.1.8	แสดงจำนวนและร้อยละรับนักศึกษาสหกิจศึกษา /ฝึกงานหรืออื่นๆ ภายในช่วงเวลา 1 ปี
ตารางที่ 4.2.1	แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษา ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ
ตารางที่ 4.2.2	แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษา ด้านวิชาการ
ตารางที่ 4.2.3	แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษา ด้านการผู้นิเทศ
ตารางที่ 4.2.4	แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษา ด้านการประเมิน
ตารางที่ 4.2.5	แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการด้านแหล่งปฏิบัติและอื่นๆ ที่เหมาะสมในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน
ตารางที่ 4.3	แสดงภาพรวมของคุณลักษณะของสถานประกอบการ
ตารางที่ 4.4	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษา เดือน 8
ตารางที่ 4.5	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่จะส่งผลต่อสำเร็จในการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน
ตารางที่ 4.6	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อกังวลที่สำคัญในการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน

บทที่ 1 บทนำ

1. หลักการและเหตุผลที่มาของการวิจัย

ภายใต้โครงสร้างของหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จะถูกระบุรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เรียกว่า “สหกิจศึกษา” เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning)” (วิจิตร ศรีสอาน และอลงกต ยะไวทย์ 2552 : 6) ภาควิชาที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากนักศึกษาและสถานศึกษาแล้ว สถานประกอบการก็ยังเป็นภาคีหลักที่สำคัญในการร่วมกันพัฒนานักศึกษา ซึ่งภายใต้ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์กับสถานประกอบการทำให้ปัจจุบัน (2562) หลักสูตร สหกิจศึกษาในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์มี 3 รูปแบบ คือ

- 1) สหกิจศึกษา 1 ครั้ง (4 เดือน)
- 2) สหกิจศึกษา 2 ครั้ง (8 เดือน)
- 3) สหกิจศึกษา 3 ครั้ง (12 เดือน) (เอกราช แก้วเขียว และคณะ 2560)

ซึ่งการจัดสหกิจศึกษาทั้ง 3 รูปแบบนั้นสิ่งสำคัญคือสร้างความเข้าใจกับสถานประกอบการ เพื่อมอบหมายงานที่มีคุณภาพให้แก่นักศึกษา ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานประกอบการเพื่อรักษาสถานประกอบการที่มีคุณภาพนั้นเอาไว้ การคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษาเข้าไปปฏิบัติมาจาก 3 กระบวนการด้วยกัน คือ

- 1) อาจารย์ในหลักสูตรร่วมกันพิจารณาสถานประกอบการ
- 2) ผู้ดำเนินงานสหกิจศึกษาแนะนำ และให้อาจารย์ในหลักสูตรพิจารณา
- 3) นักศึกษาเสนอสถานประกอบการผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ในหลักสูตร

จากสถิติปีการศึกษา 2560 จัดส่งนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ จำนวน 1,136 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,280 แห่ง และปีการศึกษา 2562 จัดส่งนักศึกษาโดยประมาณจำนวน 1,327 แห่ง จากสถานประกอบการที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ทำให้ต้องหันกลับมาดูถึงคุณภาพของสถานประกอบการ เพื่อให้แน่ใจว่านักศึกษาที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษาจะได้รับการเสนองานที่มีคุณภาพ ตรงต่อมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ จากการสำรวจพบว่ามหาวิทยาลัยยังไม่มีเกณฑ์คัดเลือกสถานประกอบการอย่างชัดเจน ประกอบกับนักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 ใน 33 หลักสูตร 10 สำนักวิชาและ 1 วิทยาลัย มีโครงสร้างหลักสูตรสหกิจศึกษาเป็นระยะเวลา 2 ภาคการศึกษา หรือ 8 เดือนต่อเนื่อง โดยมุ่งหวังประโยชน์ต่อการได้งานทำของนักศึกษาทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่หน่วยงาน ทั้งนี้ กณทิมา ศิริจิระชัย และคณะ (2549) ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องของประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้สหกิจศึกษาประสบผลสำเร็จนั้น สถาบันการศึกษาต้องมีนโยบายและกำหนดหลักสูตรสหกิจศึกษาที่

เอื้ออำนวยให้นักศึกษาสามารถจบการศึกษาได้ภายใน 4 ปีและสถานประกอบการต้องมีนโยบายและให้การสนับสนุนและจัดพี่เลี้ยงที่มีคุณภาพ

ทั้งนี้เพื่อเตรียมการรองรับการดำเนินการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือนอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมติของที่ประชุมคณะกรรมการประจำศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพในการประชุมวันที่ 19 กันยายน 2562 ที่กำหนดให้ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพไปดำเนินการจัดทำวิจัยสถาบันในหัวข้อ คุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและได้จัดทำโครงการวิจัยนี้ขึ้น และจะได้นำข้อมูลจากการวิจัยเป็นแนวทางการคัดเลือกสถานประกอบการคุณภาพพร้อมกับสำนักวิชาในการจัดหาสถานประกอบการคุณภาพสำหรับนักศึกษาสหกิจศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน
- 2.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดหาสถานประกอบการคุณภาพ

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

สำรวจความคิดเห็น จากนักศึกษาเก่า อาจารย์ และสถานประกอบการสหกิจศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสหกิจศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน

3.2 ขอบเขตด้านเวลา

สำรวจข้อมูลการจัดสหกิจศึกษาปีการศึกษา 2562 – 2563

4. นิยามศัพท์ : แสดงนิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยครั้งนี้

4.1 การปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือน หมายถึง การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาในสถานประกอบการตามหลักสูตรที่นักศึกษาสังกัดต่อเนื่อง 8 เดือน

4.2 คุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมประกอบด้วย

1) สถานประกอบการคุณภาพตามนิยามของสมาคมสหกิจศึกษาไทย คือ ลักษณะงานตรงตามหลักสูตรที่นักศึกษาสังกัด มีพนักงานที่ปรึกษาที่ตรงสาขา งานที่ปฏิบัติเป็นโครงการหรืองานประจำที่สอดคล้องตามสาขาวิชาชีพ มีค่าตอบแทน มีความปลอดภัยในการทำงานและงานมีความท้าทายและสามารถดำเนินการให้เสร็จสิ้นใน 16 สัปดาห์

2) สถานประกอบการตามแนวนโยบายการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ คือเป็นสถานประกอบการที่ได้รับการคัดเลือกจากหลักสูตรว่ามีคุณภาพอยู่ในกลุ่ม 60 % แรกของสถานประกอบการทั้งหมดในปีที่ดำเนินงานสหกิจศึกษา และอยู่ในสถานประกอบการที่มีการดำเนินการระดับมหาชน หรือ ตลาดหลักทรัพย์ นิคมอุตสาหกรรม หรือ เป็นสถานประกอบการต่างประเทศที่มีการดำเนินงานในประเทศไทย

4.3 ศิษย์เก่า หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2562

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแผนภูมิที่เหมาะสม และวิธีการเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษาระดับชาติ ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับในประเด็น ความเหมาะสมและประโยชน์ ปัญหาและอุปสรรคและ วิเคราะห์การอบรมเสริมศักยภาพนักศึกษา สหกิจศึกษาเมื่อกลับมหาวิทยาลัยก่อนเข้าสำเร็จการศึกษา

ประชากร

1. ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษาปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,062 คน
2. อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา 33 หลักสูตร
อาจารย์ผู้ประสานสหกิจ/อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา แยกตามหลักสูตร และจำนวนการออกสหกิจ
3. ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิระดับชาติด้านสหกิจศึกษา
4. สถานประกอบการสหกิจศึกษาปี 2562 จำนวน 5,000 สถานประกอบการ

กลุ่มตัวอย่าง

1. ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2562 โดยแยกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 100 คน รวม 300 คน คือ
 - 1) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 2) กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
 - 3) กลุ่มสังคมศาสตร์
2. อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา อาจารย์ผู้ประสานสหกิจ/อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา แยกตามหลักสูตรและสำนักวิชา และอาจารย์จากหลักสูตรที่กำลังริเริ่มสหกิจศึกษา 4 กลุ่ม จำนวน 40 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิสหกิจศึกษา จำนวน 5 คน
4. สถานประกอบการสหกิจศึกษาจำนวน 300 สถานประกอบการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบสอบถาม
 - 1.1 ศิษย์เก่า
 - 1.2 อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา
 - 1.4 สถานประกอบการสหกิจศึกษา
 - 1.5 ผู้เชี่ยวชาญ
2. แบบสัมภาษณ์

1.1 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิสหกิจศึกษาระดับชาติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ คำนวนจากค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย / ความถี่
2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. ระยะเวลาและสถานที่ทำวิจัย

มกราคม – กันยายน 2563 (เดือน 8)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการวิจัยจัดทำเป็นเกณฑ์การพิจารณาสถานประกอบการที่มีคุณภาพของมหาวิทยาลัย
2. เป็นแนวทางในการจัดหาสถานประกอบการคุณภาพเพื่อปฏิบัติสหกิจศึกษา ภาคการศึกษา 2

บทที่ 2 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสหกิจศึกษา

สหกิจศึกษา

ระบบการศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นำระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) มาใช้ตั้งแต่เริ่มเปิดการเรียนการสอนในปีพุทธศักราช 2541 โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา หรือประมาณ 16 สัปดาห์ จึงจะสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ในปัจจุบันมีหลายหลักสูตรที่กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษามากกว่า 1 ครั้ง กระบวนการของสหกิจศึกษาประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงานจริง การสมัครงานและการคัดเลือกนักศึกษา การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ การนิเทศระหว่าง การปฏิบัติงาน โดยคณาจารย์นิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

สหกิจศึกษาคืออะไร ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน (2556) ได้ให้ความหมายของสหกิจศึกษาไว้ว่า “เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรง จากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างเป็นระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) และดำเนินการโดยยึดมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทยเป็นหลัก” และถือเป็นพันธกิจสัมพันธ์ (Engagement) ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการรูปหนึ่ง

หลักการสหกิจศึกษา หลักการที่สำคัญของสหกิจศึกษา คือ การจัดประสบการณ์ตรงโดยในการไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา หรือประมาณ 16 สัปดาห์ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน งานที่นักศึกษาปฏิบัติเกิดจากการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการรับรองคุณภาพงานสหกิจศึกษาก่อนการสมัครงานโดยคณาจารย์ประจำหลักสูตร มีการประเมินผลร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของนักศึกษา โดยกระบวนการทั้งหมดของสถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการร่วมกันโดยตามมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทยเป็นหลัก

วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ
2. เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานของนักศึกษาผ่านประสบการณ์การทำงานจริงในสถานประกอบการ
3. เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาทางด้านอาชีพ การรู้จักตนเอง ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
4. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลกับสถานประกอบการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ
5. เพื่อพัฒนาความร่วมมือในการทำวิจัย

แลกเปลี่ยนความรู้และนวัตกรรม ระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนให้เป็นรูปธรรม

หลักสูตรสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จัดการศึกษาเป็นระบบไตรภาค (Trimester) โดยกำหนดให้ภาคการศึกษาสหกิจศึกษา มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 16 สัปดาห์และนักศึกษาต้องกลับมาเรียนที่มหาวิทยาลัยอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา

คุณสมบัติและหน้าที่ของนักศึกษาสหกิจศึกษา

คุณสมบัติของนักศึกษาสหกิจศึกษา

1. คุณสมบัติพื้นฐาน

1.1 ผู้สมัครเป็นนักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องสอบผ่านรายวิชาพื้นฐานที่แต่ละหลักสูตรกำหนดเป็นรายวิชาเงื่อนไขของสหกิจศึกษา

1.2 เป็นนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 2.00 ก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 2 ภาคการศึกษาหรือ ณ วันที่ยื่นเรื่องขอไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.3 เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เคยต้องโทษทางวินัยนักศึกษาตั้งแต่ขึ้นพักการเรียนขึ้นไป

1.4 มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์และไม่มีโรคประจำตัวที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในสถานประกอบการ

1.5 เป็นผู้เรียนผ่านรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาโดยได้รับระดับคะแนนตัวอักษร S

2. คุณสมบัติที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพกำหนด

2.1 นักศึกษาต้องปฏิบัติตามกระบวนการที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพกำหนดอย่างครบถ้วน

3. เงื่อนไขอื่นๆ

3.1 ผู้ปกครองยินยอมให้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาได้

3.2 สามารถพำนักในจังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่ได้

หน้าที่ของนักศึกษาสหกิจศึกษา

1. นักศึกษาจะต้องปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการเสมือนหนึ่งเป็นพนักงานชั่วคราวของสถานประกอบการในตำแหน่งที่แต่ละหลักสูตรพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักศึกษา

2. ระหว่างปฏิบัติงาน นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสถานประกอบการ ปฏิบัติตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2543 และประกาศมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เรื่องสหกิจศึกษา พ.ศ. 2550 อย่างเคร่งครัด

3 นักศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากสถานประกอบการ ซึ่งหลักสูตรเห็นชอบว่าเป็นงานที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักศึกษา

4. หากเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน นักศึกษาจะต้องรีบติดต่ออาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาประจำหลักสูตร หรือเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที

5. นักศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงาน และส่งรายงานสหกิจศึกษาแก่อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา รวมทั้งส่งแบบสอบถามการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและแผ่นซีดีรายงานสหกิจศึกษาแก่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ หลังกลับจากปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

กระบวนการสหกิจศึกษา

ก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 1 ปีการศึกษา

1. ยื่นใบสมัครเป็นนักศึกษาสหกิจศึกษา ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี
2. ลงทะเบียนเรียนรายวิชา XXX-390 เตรียมสหกิจศึกษา (Pre-Cooperative Education) 0.5(2-0-4)

ล่วงหน้าก่อนไปปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ภาคการศึกษา รายวิชานี้เป็นรายวิชาที่เน้นการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ การฝึกทักษะการสมัครงาน การสอบสัมภาษณ์ และความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยนักศึกษาต้องได้รับผลการเรียนในรายวิชานี้ในระดับคะแนน 5 จึงจะมีสิทธิ์สมัครไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ภาคการศึกษา ก่อนการปฏิบัติสหกิจศึกษา

1. ก่อนการปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ภาคการศึกษา

- 1.1 ตรวจสอบคุณสมบัติของนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 1.2 หากนักศึกษามีความประสงค์จะเสนอสถานประกอบการใหม่ ให้ยื่นคำร้องโดยใช้แบบฟอร์มเสนอสถานประกอบการโดยนักศึกษา ต่อเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา ผ่านอาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาประจำหลักสูตรภายในสัปดาห์ที่ 4 ของภาคการศึกษา

2. ก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 1 ภาคการศึกษา

- 2.1 นักศึกษาส่งแบบยืนยันสิทธิการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ในสัปดาห์ที่ 2 ของภาคการศึกษา
- 2.2 ตรวจสอบรายชื่อนักศึกษาสหกิจศึกษา รายชื่อสถานประกอบการและส่งใบสมัครงานสหกิจศึกษารวมทั้งแบบเลือกลำดับสถานประกอบการ ในสัปดาห์ที่ 3-4 ของภาคการศึกษา โดยนักศึกษาสามารถเลือกสถานประกอบการได้ 3 ลำดับ
- 2.3 เข้ารับการสอบสัมภาษณ์ตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนด
- 2.4 ประกาศผลการสอบสัมภาษณ์และรับแบบขออนุญาตผู้ปกครอง
- 2.5 ส่งแบบขออนุญาตผู้ปกครองในสัปดาห์ที่ 8 ของภาคการศึกษา
- 2.6 ผ่านการอบรมเสริมก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาครบถ้วน ตามที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพกำหนด
- 2.7 เข้าร่วมกิจกรรม “ส่งประตูสู่สถานประกอบการ” และรับเอกสาร ดังนี้
 - 2.7.1 แบบแจ้งผลการติดต่อสถานประกอบการ
 - 2.7.2 แบบแจ้งรายละเอียดที่พักและแผนที่ตั้งสถานประกอบการ
 - 2.7.3 แบบแจ้งแผนการปฏิบัติสหกิจศึกษา
 - 2.7.4 แบบแจ้งรายละเอียดงาน ตำแหน่งงาน และพนักงานที่ปรึกษา
 - 2.7.5 แบบแจ้งโครงสร้างรายงานการปฏิบัติงาน
 - 2.7.6 แบบบันทึกรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 2.8 รับหนังสือส่งตัวพร้อมแบบประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการ

ภาคการศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

1. นักศึกษาต้องเดินทางถึงสถานประกอบการตามวันเวลาที่กำหนดให้รายงานตัว หากเกิดเหตุขัดข้องในระหว่างการเดินทางและไม่สามารถเดินทางไปถึงตามกำหนดเวลาได้ ให้นักศึกษารับติดต่อสถานประกอบการทางโทรศัพท์โดยเร็วที่สุดและหลีกเลี่ยงการเดินทางไปถึงสถานประกอบการในวันหยุด เพราะจะไม่สะดวกในการรายงานตัวและหาที่พัก

2. นักศึกษาต้องส่งแบบแจ้งรายละเอียดที่พักและแผนที่ตั้งสถานประกอบการ แบบแจ้งแผนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา แบบแจ้งรายละเอียดงาน ตำแหน่งงาน พนักงานที่ปรึกษา และแบบแจ้งโครงร่างรายงานการปฏิบัติงาน มายังศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ภายในสัปดาห์ที่ 3

ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ จะทำการจัดส่งเอกสารทั้งหมดให้อาจารย์นิเทศ เพื่อตรวจสอบ ให้คำแนะนำเพิ่มเติม หรือให้คำปรึกษาระหว่างนิเทศงาน

หมายเหตุ:

กรณีที่พนักงานที่ปรึกษา ไม่มีเวลาเขียนข้อมูลในแบบฟอร์มต่างๆ ให้นักศึกษาสอบถามพนักงานที่ปรึกษาด้วยวาจา แล้วให้นักศึกษาเป็นผู้จัดทำ ข้อมูลเสนอให้พนักงานที่ปรึกษาตรวจและลงนาม หากไม่สามารถส่งเอกสารถึงศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพได้ตามกำหนด ควรแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพทางอีเมลหรือทางโทรศัพท์ทันที

3. นักศึกษาต้องส่งรายงานให้แก่พนักงานที่ปรึกษาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานและปรับแก้ไขให้เสร็จเรียบร้อยตามคำแนะนำของพนักงานที่ปรึกษา

4. เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติสหกิจศึกษา ให้นักศึกษานำเสนอผลการปฏิบัติงานต่อสถานประกอบการก่อนกลับมหาวิทยาลัย

ภาคการศึกษาหลังกลับจากปฏิบัติสหกิจศึกษา

1. นักศึกษาส่งรายงานให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา ภายในเวลาที่กำหนด
2. นักศึกษานำเสนอผลงานและเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แต่ละหลักสูตรกำหนด
3. นักศึกษาจะต้องส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้สถานประกอบการและสำนักวิชาหน่วยงานละ 1 ฉบับ
4. นักศึกษาจะต้องส่ง แบบประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการ แบบสอบถามโดยนักศึกษา และแผ่นซีดีไฟล์รายงาน พร้อมไฟล์การนำเสนอผลปฏิบัติงาน ส่งที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพตามระยะเวลาที่กำหนด

ประโยชน์ที่สถานศึกษาได้รับ

1. เกิดความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการ
2. ได้ข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน
3. ช่วยให้อาจารย์นิเทศได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน

ประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับ

1. เกิดความร่วมมือทางวิชาการ และความสัมพันธ์ที่ดีกับสถาบันการศึกษา
2. เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีขององค์กร ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาและช่วยพัฒนาบัณฑิตของชาติ
3. มีนักศึกษาที่มีความกระตือรือร้นและมีความพร้อมทางวิชาการระดับหนึ่งมาช่วยปฏิบัติงานที่มีประโยชน์กับสถานประกอบการตลอดทั้งปี
4. พนักงานประจำมีเวลามากขึ้นที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีความสำคัญมากกว่า
5. เป็นวิธีการช่วยคัดเลือกนักศึกษาเข้าเป็นพนักงานประจำในอนาคต โดยไม่จำเป็นต้องมีการทดลองงานก่อน
6. สามารถนำไปลดหย่อนภาษีตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ได้

ประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับ

1. ได้รับประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน
2. เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ
3. ส่งผลให้มีผลการเรียนดีขึ้นภายหลังการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากขึ้นจากประสบการณ์การปฏิบัติงานจริง
4. เกิดทักษะการสื่อสารข้อมูล (Communication Skill)
5. ได้รับค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน
6. สามารถเลือกสายอาชีพได้ถูกต้องเนื่องจากได้รับทราบความถนัดของตนเองมากขึ้น
7. สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีศักยภาพในการทำงานที่มากกว่าและมีโอกาสได้รับการเสนองานก่อนสำเร็จการศึกษา

2.2 การบริหารจัดการสหกิจศึกษาในสถานประกอบการตามคู่มือสหกิจศึกษา

ในการบริหารจัดการสหกิจศึกษาของสถานประกอบการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารระดับสูงของสถานประกอบการต้องดำเนินเรื่องสำคัญ 4 เรื่อง ได้แก่

- 1) การกำหนดนโยบายสหกิจศึกษา
- 2) การกำหนดผู้รับผิดชอบ
- 3) การส่งเสริมสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษา
- 4) การวัด ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

การกำหนดนโยบายสหกิจศึกษา

1. เป็นการประกาศความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงอย่างเป็นทางการ และกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรในการที่จะร่วมจัดสหกิจศึกษากับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) แสดงออกถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารสถานประกอบการในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 2) ประกาศเป็นนโยบายขององค์กร และสื่อสารให้พนักงานในองค์กรได้รับทราบ
- 3) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา รวมถึงกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษา เช่น จัดทรัพยากร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และงบประมาณที่มีความเหมาะสมและจำเป็นตามการปฏิบัติงานของนักศึกษา ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ผู้นิเทศงาน เป็นต้น

2. กำหนดนโยบายที่ชัดเจนที่จะนำไปสู่การกำหนดผู้รับผิดชอบ ผู้ประสานงาน ผู้นิเทศงาน วิทยุโครงการงาน และการประสานงานกับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) แต่งตั้งหรือมอบผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับสถานศึกษา
- 2) ผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับสถานศึกษาควรมีบทบาทในการประสานงานกับทุกหน่วยงานภายในสถานประกอบการ และประสานงานกับสถานศึกษา
- 3) กำหนดให้พนักงานที่มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เช่น ผู้จัดการส่วน หัวหน้าแผนกหรือ ผู้ที่ทางผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมทำหน้าที่ผู้นิเทศงาน
- 4) ติดตามและประเมินผลการจัดสหกิจศึกษา

การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา

1. **ผู้บริหารสถานประกอบการ** กำหนดและมอบหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานสหกิจศึกษาของ สถานประกอบการทั้งระบบ

2. **ผู้บริหารสถานประกอบการ** กำหนดหัวหน้าฝ่ายหรือรองหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการประสานงานกับสถานศึกษา คัดเลือกนักศึกษา ตลอดจนคัดเลือกผู้นิเทศงานที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) ต้องกำหนด กำกับ และควบคุมนโยบายรับนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 2) ต้องกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานสหกิจศึกษาชัดเจน
- 3) ต้องประสานงานกับหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อแต่งตั้งผู้นิเทศงานและประสานงานกับสถานศึกษา

การกำหนดผู้รับผิดชอบสหกิจศึกษา

ผู้บริหารระดับสูงต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานประกอบการโดยเฉพาะบุคลากรระดับหัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักศึกษามาปฏิบัติงาน โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับทั้งในทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) ต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับสถานศึกษา
- 2) ต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เช่น ผู้จัดการส่วน หัวหน้าแผนก หรือ ผู้ที่ทางผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมเพื่อทำหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

หน้าที่และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ขอบเขตหน้าที่

1. ทำหน้าที่ประสานงานการรับนักศึกษามาปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการเป็นผู้ให้คำแนะนำ
2. อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับสหกิจศึกษาแก่ บุคลากรในสถานประกอบการ
3. ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามระเบียบการบริหารงานบุคคลของสถานประกอบการเสมือนหนึ่งเป็นพนักงานชั่วคราว

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) ต้องประสานงานการรับนักศึกษาสหกิจศึกษากับสถานศึกษา
- 2) ต้องประสานงานกับหน่วยงานภายในขององค์กรเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการ / งานที่ต้องการให้นักศึกษาสหกิจศึกษาปฏิบัติ ตลอดจนร่วมวางแผนการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 3) ต้องจัดทำขั้นตอนและดำเนินการรวบรวม และจัดทำทะเบียนความต้องการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ / งานหรือบริการขององค์กร
- 4) ต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่มาจากหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ต้องเป็นผู้จัดทำแผนงานและ ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการให้บุคลากรจากหลายหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นการสร้างบทบาทและความรับผิดชอบในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 5) ต้องให้ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารรับทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลที่กำหนดไว้ รวมถึงช่วยในการผลักดันวัตถุประสงค์และเป้าหมายสหกิจศึกษาให้ได้รับการบรรจุในแผนการดำเนินงานขององค์กร
- 6) เสริมสร้างความมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกิจศึกษาให้แก่บุคลากรทั่วทั้งองค์กร และบุคลากรในฝ่ายต่างๆ สามารถสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 7) ต้องปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแนะนำเรื่องต่างๆ เช่น กฎ ระเบียบการบริหารงานบุคคล โครงสร้างการบริหารองค์กร หรือข้อมูลที่เห็นว่ามีความจำเป็น

8) ต้องมีการสื่อสารความคืบหน้าการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้กับพนักงานในหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกได้รับทราบ เช่น รายงานความก้าวหน้าในการประชุมพนักงาน

ขอบเขตหน้าที่และข้อแนะนำในการปฏิบัติของผู้นิเทศงาน

ขอบเขตหน้าที่

1. ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาตลอดระยะเวลา 16 สัปดาห์ จึงเปรียบเสมือนอาจารย์ของนักศึกษา ณ สถานประกอบการ
2. ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาทั้งทางด้านการปฏิบัติงานและการปรับตัวของนักศึกษาให้เข้ากับองค์กร
3. ต้องมีเวลามากเพียงพอสำหรับการให้คำปรึกษาและดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาให้สำเร็จ

ข้อแนะนำในการปฏิบัติ

- 1) ต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษา และต้องเป็นผู้จัดทำแผนงานและดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
- 2) ต้องให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารรับทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่างๆ ในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุผลที่กำหนดไว้ รวมถึงช่วยในการผลักดันวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ได้รับการบรรจุในแผนการดำเนินงานของหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนก
- 3) ต้องกำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่มีอยู่เดิมและแผนงานในอนาคต เช่น แผนงานคุณภาพ แผนงานวิจัย เป็นต้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน
- 4) ต้องทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบนักศึกษาสหกิจศึกษาตลอดระยะเวลา 16 สัปดาห์ ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการ การปฏิบัติงาน และการปรับตัวของนักศึกษาให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร
- 5) ต้องมีการสื่อสารความคืบหน้าการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้กับพนักงานในหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกได้รับทราบ เช่น รายงานความก้าวหน้าในการประชุมพนักงาน

การดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการจัดสหกิจศึกษา

- 1) ผู้บริหารระดับสูงต้องกำหนดให้หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน สหกิจศึกษาของสถานประกอบการประเมินผลการดำเนินงานสหกิจศึกษา เพื่อนำผลประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงงาน และการจัดทำโครงการให้นักศึกษารุ่นต่อไป ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงการประเมินผลดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการจัดสหกิจศึกษา

ผู้ประเมิน	ผู้ถูกประเมิน	ประเด็นการประเมิน
1. ผู้นิเทศงาน	นักศึกษา	• ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา • คุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น กริยามารยาท การปรับตัวทักษะในการทำงาน • ประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับจากงานหรือโครงการของนักศึกษา
2. ผู้นิเทศงาน	คณาจารย์นิเทศ	การนิเทศงานเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติ
3. ผู้ประสานงาน	หน่วยงานสหกิจศึกษา (ศูนย์หรือสำนักงาน หรือ ปรธานสหกิจศึกษา)	• การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานมีประสิทธิภาพ สะดวกและรวดเร็ว • เจ้าหน้าที่มีจิตใจบริการ • การให้การช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เมื่อร้องขอ • การดูแลนักศึกษาระหว่างปฏิบัติงานเป็นต้น

2) ต้องจัดให้มีการประเมินที่สะดวก รวดเร็ว ทนการ เช่น ใช้ ICT ช่วยในกระบวนการประเมิน

3) ต้องนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงงาน

2.3 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา

มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

2.3.1) มาตรฐานการบริหารจัดการ

- นโยบายและการบริหาร

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 2) ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 3) บุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่สถาน

ประกอบการจะได้รับในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

- การจัดบุคลากร

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) จัดให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการทำหน้าที่ประสานงานด้านสหกิจศึกษา
- 2) มีผู้นิเทศงานที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา

- การจัดงบประมาณและทรัพยากร

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีค่าตอบแทนและสวัสดิการในอัตราที่มีความเหมาะสมและจำเป็นตามลักษณะงาน
- 2) มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- 3) มีความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา

- การเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษา

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีการเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะไปปฏิบัติงาน

- การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีกระบวนการและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

2.3.2 มาตรฐานวิชาการ

- การเตรียมความพร้อมนักศึกษา

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีการปฐมนิเทศ สอนงานและจัดให้นักศึกษาได้เห็นภาพรวมการดำเนินการของสถานประกอบการ ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับ

- การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) นักศึกษาได้รับการปฏิบัติเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราวเต็มเวลาของสถานประกอบการ
- 2) มีการกำหนดภาระงาน หรือ หัวข้อโครงการที่ตรงกับวิชาชีพและประสบการณ์การทำงาน

2.3.3 มาตรฐานผู้นิเทศงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) เป็นผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษาหรือใกล้เคียงหรือเป็นผู้มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษา
- 2) มีการให้คำปรึกษาติดตามแนะนำการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถานประกอบการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- 3) ตรวจสอบรายงานและให้ข้อเสนอแนะในการเขียนรายงานสหกิจศึกษา
- 4) ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อสถานศึกษาและองค์กรของตนเอง

2.3.4. มาตรฐานการวัดและประเมินผล

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานและคุณภาพงานให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการ
- 2) มีกระบวนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- 3) มีกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการวิชาชีพ และให้คำแนะนำในการปรับตัวให้เข้ากับการปฏิบัติงาน
- 4) มีกระบวนการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- 5) มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.4 เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกและตัดสินผลงานสหกิจศึกษาดีเด่นระดับชาติ ประจำปี 2562 (คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) 2562)

รางวัลประเภท : สถานประกอบการ

ประเภทที่ 13 : สถานประกอบการขนาดใหญ่ ดำเนินการสหกิจศึกษาดีเด่น

มีรายละเอียดดังนี้

1. การร่วมดำเนินการสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. การรับนักศึกษาสหกิจศึกษาเข้าปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 10 คน/ปี และมีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
3. มีนโยบายพร้อมทั้งโครงสร้างองค์กร และจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง
4. จัด/มีพื้นที่สถานที่ที่มีคุณสมบัติหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา
5. จัดให้มีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการตามความเหมาะสมและความปลอดภัยของนักศึกษา
6. จัดให้มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการทำงานของนักศึกษา
7. มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษา
 - มีการปฐมนิเทศการสอนงาน และการติดตามความก้าวหน้าที่มีประสิทธิภาพ
 - มีการกำหนดบทบาท/หน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ศึกษาในสถานประกอบการ
- เปรียบเทียบพนักงานจริง
 - มีการจัดการสัมมนา นำเสนอผลงานของนักศึกษา และมีผู้บริหารที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมรับฟัง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
8. มีความพร้อม และ/หรือ ผลงานในการถ่ายทอดประสบการณ์/นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษากับสังคมภายนอก

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุเมธ แยม์นุ่น (2547) ศึกษาวิจัย เรื่อง “สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ” ผลการวิจัยพบว่า

1) หลักการและแนวคิดเชิงทฤษฎีของการจัดสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเกิดจากหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ที่เน้นให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ใหม่ที่เรียกว่า “ประสบการณ์การทำงานจริงในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบทเรียนหรือองค์ความรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร”

2) นักศึกษาที่ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาและนักศึกษาบางส่วนต้องการมีรายได้จากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

3) สถานประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าสหกิจศึกษาเป็นรูปแบบการศึกษาที่ดีและมีประโยชน์ต่อการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพมาทำงาน แต่สถานประกอบการมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถสนับสนุนหรือดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรเป็นได้ โดยเฉพาะการจ่ายค่าตอบแทนหรือสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ ให้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษา

4) รูปแบบสหกิจศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามหลักการและวิธีการเหมือนกันในด้านการบริหารโครงการสหกิจศึกษา การจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา และการกำหนดอำนาจหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา โดยสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในหลักการและได้ถือปฏิบัติโดยทั่วไป

5) รูปแบบสหกิจศึกษาที่ดีที่สุด (Best Practice) หมายถึง รูปแบบสหกิจที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการที่ตัวบัณฑิตสูงสุด จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษากับรูปแบบสหกิจศึกษาที่สถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติต่อนักศึกษา ทั้งก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน พบว่าสถานประกอบการที่ความเข้าใจและจัดการงานสหกิจศึกษาเป็นอย่างดีจะมีกระบวนการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสหกิจศึกษา เช่นมีการกำหนดตำแหน่งงานเพื่อรองรับนักศึกษาสหกิจศึกษาไว้ตลอดปี มีการมอบหมายหน้าที่เป็นพนักงานที่ปรึกษาอย่างชัดเจน มีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา สหกิจศึกษาผ่านกระบวนการคัดเลือกที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น กระบวนการจัดการดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในทางบวก แต่นักศึกษาที่มีความต้องการค่าตอบแทนเป็นหลักจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

6) สหกิจศึกษาส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไปเนื่องจากสหกิจศึกษาช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ช่วยในการปรับตัวในการประกอบวิชาชีพ สร้างวินัย สร้างรายได้ และรู้คุณค่าในการทำงาน และทำให้บัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

วิไลลักษณ์ ขาวสอาด (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของสหกิจศึกษา : กรณีศึกษา อุดมศึกษาไทย โดยวิจัยเชิงคุณภาพ จากสถานศึกษา 3 แห่ง สถานประกอบการ 3 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาประสิทธิภาพมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง ประสิทธิภาพของสหกิจศึกษาที่เกิดขึ้น

1. ด้านคุณภาพของนักศึกษา สามารถวัดได้จาก ประสบการณ์ในการทำงานของนักศึกษา ทักษะต่างๆในการทำงานของนักศึกษาเมื่อออกฝึกสหกิจศึกษา

2. ด้านคุณภาพของมหาวิทยาลัย สามารถวัดได้จากอาจารย์ที่มีคุณภาพ หลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงและมีคุณภาพ มีการจัดการดำเนินสหกิจศึกษาที่ดี มีการประสานการดำเนินสหกิจศึกษาระหว่างอาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา และพี่เลี้ยงนักศึกษาสหกิจศึกษา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ

3. ด้านคุณภาพของสถานประกอบการ สามารถวัดได้จากการกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่เข้ามาฝึกสหกิจศึกษาอย่างมีคุณภาพ ขนาดของสถานประกอบการและระยะเวลาในการจัดฝึกสหกิจศึกษาของสถานประกอบการและงบประมาณในการดำเนินสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง พบว่าปัจจัยด้านการเงิน ด้านสถาบัน และด้านผู้นำ มีผลที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง

บทที่ 2 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสหกิจศึกษา

สหกิจศึกษา

ระบบการศึกษาสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นำระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) มาใช้ตั้งแต่เริ่มเปิดการเรียนการสอนในปีพุทธศักราช 2541 โดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนให้นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยมีระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา หรือประมาณ 16 สัปดาห์ จึงจะสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ในปัจจุบันมีหลายหลักสูตรที่กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษามากกว่า 1 ครั้ง กระบวนการของสหกิจศึกษาประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงานจริง การสมัครงานและการคัดเลือกนักศึกษา การปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ การนิเทศระหว่าง การปฏิบัติงาน โดยคณาจารย์นิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

สหกิจศึกษาคืออะไร ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน (2556) ได้ให้ความหมายของสหกิจศึกษาไว้ว่า “เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรง จากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างเป็นระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning) และดำเนินการโดยยึดมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทยเป็นหลัก” และถือเป็นพันธกิจสัมพันธ์ (Engagement) ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการรูปหนึ่ง

หลักการสหกิจศึกษา หลักการที่สำคัญของสหกิจศึกษา คือ การจัดประสบการณ์ตรงโดยในการไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา หรือประมาณ 16 สัปดาห์ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน งานที่นักศึกษาปฏิบัติเกิดจากการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการรับรองคุณภาพงานสหกิจศึกษาก่อนการสมัครงานโดยคณาจารย์ประจำหลักสูตร มีการประเมินผลร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของนักศึกษา โดยกระบวนการทั้งหมดของสถานศึกษาและสถานประกอบการดำเนินการร่วมกันโดยตามมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทยเป็นหลัก

วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ
2. เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานของนักศึกษาผ่านประสบการณ์การทำงานจริงในสถานประกอบการ
3. เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาทางด้านอาชีพ การรู้จักตนเอง ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
4. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลกับสถานประกอบการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ
5. เพื่อพัฒนาความร่วมมือในการทำวิจัย

แลกเปลี่ยนความรู้และนวัตกรรม ระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนให้เป็นรูปธรรม

หลักสูตรสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จัดการศึกษาเป็นระบบไตรภาค (Trimester) โดยกำหนดให้ภาคการศึกษาสหกิจศึกษา มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 16 สัปดาห์และนักศึกษาต้องกลับมาเรียนที่มหาวิทยาลัยอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา

คุณสมบัติและหน้าที่ของนักศึกษาสหกิจศึกษา

คุณสมบัติของนักศึกษาสหกิจศึกษา

1. คุณสมบัติพื้นฐาน

1.1 ผู้สมัครเป็นนักศึกษาสหกิจศึกษาจะต้องสอบผ่านรายวิชาพื้นฐานที่แต่ละหลักสูตรกำหนดเป็นรายวิชาเงื่อนไขของสหกิจศึกษา

1.2 เป็นนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 2.00 ก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 2 ภาคการศึกษาหรือ ณ วันที่ยื่นเรื่องขอไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.3 เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เคยต้องโทษทางวินัยนักศึกษาตั้งแต่ขึ้นพักการเรียนขึ้นไป

1.4 มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์และไม่มีโรคประจำตัวที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

1.5 เป็นผู้เรียนผ่านรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษาโดยได้รับระดับคะแนนตัวอักษร S

2. คุณสมบัติที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพกำหนด

2.1 นักศึกษาต้องปฏิบัติตามกระบวนการที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพกำหนดอย่างครบถ้วน

3. เงื่อนไขอื่นๆ

3.1 ผู้ปกครองยินยอมให้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาได้

3.2 สามารถพำนักในจังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่ได้

หน้าที่ของนักศึกษาสหกิจศึกษา

1. นักศึกษาจะต้องปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการเสมือนหนึ่งเป็นพนักงานชั่วคราวของสถานประกอบการในตำแหน่งที่แต่ละหลักสูตรพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักศึกษา

2. ระหว่างปฏิบัติงาน นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสถานประกอบการ ปฏิบัติตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2543 และประกาศมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เรื่องสหกิจศึกษา พ.ศ. 2550 อย่างเคร่งครัด

3 นักศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากสถานประกอบการ ซึ่งหลักสูตรเห็นชอบว่าเป็นงานที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักศึกษา

4. หากเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน นักศึกษาจะต้องรีบติดต่ออาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาประจำหลักสูตร หรือเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างทันท่วงที

5. นักศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงาน และส่งรายงานสหกิจศึกษาแก่อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา รวมทั้งส่งแบบสอบถามการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและแผ่นซีดีรายงานสหกิจศึกษาแก่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ หลังกลับจากปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

กระบวนการสหกิจศึกษา

ก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 1 ปีการศึกษา

1. ยื่นใบสมัครเป็นนักศึกษาสหกิจศึกษา ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี
2. ลงทะเบียนเรียนรายวิชา XXX-390 เตรียมสหกิจศึกษา (Pre-Cooperative Education) 0.5(2-0-4)

ล่วงหน้าก่อนไปปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ภาคการศึกษา รายวิชานี้เป็นรายวิชาที่เน้นการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ การฝึกทักษะการสมัครงาน การสอบสัมภาษณ์ และความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยนักศึกษาต้องได้รับผลการเรียนในรายวิชานี้ในระดับคะแนน 5 จึงจะมีสิทธิ์สมัครไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ภาคการศึกษา ก่อนการปฏิบัติสหกิจศึกษา

1. ก่อนการปฏิบัติสหกิจศึกษา 2 ภาคการศึกษา

- 1.1 ตรวจสอบคุณสมบัติของนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 1.2 หากนักศึกษามีความประสงค์จะเสนอสถานประกอบการใหม่ ให้ยื่นคำร้องโดยใช้แบบฟอร์มเสนอสถานประกอบการโดยนักศึกษา ต่อเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา ผ่านอาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาประจำหลักสูตรภายในสัปดาห์ที่ 4 ของภาคการศึกษา

2. ก่อนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 1 ภาคการศึกษา

- 2.1 นักศึกษาส่งแบบยืนยันสิทธิการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ในสัปดาห์ที่ 2 ของภาคการศึกษา
- 2.2 ตรวจสอบรายชื่อนักศึกษาสหกิจศึกษา รายชื่อสถานประกอบการและส่งใบสมัครงานสหกิจศึกษารวมทั้งแบบเลือกลำดับสถานประกอบการ ในสัปดาห์ที่ 3-4 ของภาคการศึกษา โดยนักศึกษาสามารถเลือกสถานประกอบการได้ 3 ลำดับ
- 2.3 เข้ารับการสอบสัมภาษณ์ตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนด
- 2.4 ประกาศผลการสอบสัมภาษณ์และรับแบบขออนุญาตผู้ปกครอง
- 2.5 ส่งแบบขออนุญาตผู้ปกครองในสัปดาห์ที่ 8 ของภาคการศึกษา
- 2.6 ผ่านการอบรมเสริมก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาครบถ้วน ตามที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพกำหนด
- 2.7 เข้าร่วมกิจกรรม “ส่งประตูสู่สถานประกอบการ” และรับเอกสาร ดังนี้
 - 2.7.1 แบบแจ้งผลการติดต่อสถานประกอบการ
 - 2.7.2 แบบแจ้งรายละเอียดที่พักและแผนที่ตั้งสถานประกอบการ
 - 2.7.3 แบบแจ้งแผนการปฏิบัติสหกิจศึกษา
 - 2.7.4 แบบแจ้งรายละเอียดงาน ตำแหน่งงาน และพนักงานที่ปรึกษา
 - 2.7.5 แบบแจ้งโครงร่างรายงานการปฏิบัติงาน
 - 2.7.6 แบบบันทึกรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 2.8 รับหนังสือส่งตัวพร้อมแบบประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษาสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการ

ภาคการศึกษาที่ออกปฏิบัติสหกิจศึกษา

1. นักศึกษาต้องเดินทางถึงสถานประกอบการตามวันเวลาที่กำหนดให้รายงานตัว หากเกิดเหตุขัดข้องในระหว่างการเดินทางและไม่สามารถเดินทางไปถึงตามกำหนดเวลาได้ ให้นักศึกษารับติดต่อสถานประกอบการทางโทรศัพท์โดยเร็วที่สุดและหลีกเลี่ยงการเดินทางไปถึงสถานประกอบการในวันหยุด เพราะจะไม่สะดวกในการรายงานตัวและหาที่พัก

2. นักศึกษาต้องส่งแบบแจ้งรายละเอียดที่พักและแผนที่ตั้งสถานประกอบการ แบบแจ้งแผนการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา แบบแจ้งรายละเอียดงาน ตำแหน่งงาน พนักงานที่ปรึกษา และแบบแจ้งโครงร่างรายงานการปฏิบัติงาน มายังศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ภายในสัปดาห์ที่ 3

ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ จะทำการจัดส่งเอกสารทั้งหมดให้อาจารย์นิเทศ เพื่อตรวจสอบ ให้คำแนะนำเพิ่มเติม หรือให้คำปรึกษาระหว่างนิเทศงาน

หมายเหตุ:

กรณีที่พนักงานที่ปรึกษา ไม่มีเวลาเขียนข้อมูลในแบบฟอร์มต่างๆ ให้นักศึกษาสอบถามพนักงานที่ปรึกษาด้วยวาจา แล้วให้นักศึกษาเป็นผู้จัดทำ ข้อมูลเสนอให้พนักงานที่ปรึกษาตรวจและลงนาม หากไม่สามารถส่งเอกสารถึงศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพได้ตามกำหนด ควรแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพทางอีเมลหรือทางโทรศัพท์ทันที

3. นักศึกษาต้องส่งรายงานให้แก่พนักงานที่ปรึกษาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ก่อนเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานและปรับแก้ไขให้เสร็จเรียบร้อยตามคำแนะนำของพนักงานที่ปรึกษา

4. เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติสหกิจศึกษา ให้นักศึกษานำเสนอผลการปฏิบัติงานต่อสถานประกอบการก่อนกลับมหาวิทยาลัย

ภาคการศึกษาหลังกลับจากปฏิบัติสหกิจศึกษา

1. นักศึกษาส่งรายงานให้อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา ภายในเวลาที่กำหนด
2. นักศึกษานำเสนอผลงานและเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่แต่ละหลักสูตรกำหนด
3. นักศึกษาจะต้องส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้สถานประกอบการและสำนักวิชาหน่วยงานละ 1 ฉบับ
4. นักศึกษาจะต้องส่ง แบบประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการ แบบสอบถามโดยนักศึกษา และแผ่นซีดีไฟล์รายงาน พร้อมไฟล์การนำเสนอผลปฏิบัติงาน ส่งที่ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพตามระยะเวลาที่กำหนด

ประโยชน์ที่สถานศึกษาได้รับ

1. เกิดความร่วมมือทางวิชาการและความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานประกอบการ
2. ได้ข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน
3. ช่วยให้อาจารย์นิเทศได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงาน

ประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับ

1. เกิดความร่วมมือทางวิชาการ และความสัมพันธ์ที่ดีกับสถาบันการศึกษา
2. เป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีขององค์กร ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาและช่วยพัฒนาบัณฑิตของชาติ
3. มีนักศึกษาที่มีความกระตือรือร้นและมีความพร้อมทางวิชาการระดับหนึ่งมาช่วยปฏิบัติงานที่มีประโยชน์กับสถานประกอบการตลอดทั้งปี
4. พนักงานประจำมีเวลามากขึ้นที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นที่มีความสำคัญมากกว่า
5. เป็นวิธีการช่วยคัดเลือกนักศึกษาเข้าเป็นพนักงานประจำในอนาคต โดยไม่จำเป็นต้องมีการทดลองงานก่อน
6. สามารถนำไปลดหย่อนภาษีตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ได้

ประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับ

1. ได้รับประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการเรียนในห้องเรียน
2. เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ
3. ส่งผลให้มีผลการเรียนดีขึ้นภายหลังการปฏิบัติงาน เนื่องจากมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากขึ้นจากประสบการณ์การปฏิบัติงานจริง
4. เกิดทักษะการสื่อสารข้อมูล (Communication Skill)
5. ได้รับค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน
6. สามารถเลือกสายอาชีพได้ถูกต้องเนื่องจากได้รับทราบความถนัดของตนเองมากขึ้น
7. สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีศักยภาพในการทำงานที่มากกว่าและมีโอกาสได้รับการเสนองานก่อนสำเร็จการศึกษา

2.2 การบริหารจัดการสหกิจศึกษาในสถานประกอบการตามคู่มือสหกิจศึกษา

ในการบริหารจัดการสหกิจศึกษาของสถานประกอบการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารระดับสูงของสถานประกอบการต้องดำเนินเรื่องสำคัญ 4 เรื่อง ได้แก่

- 1) การกำหนดนโยบายสหกิจศึกษา
- 2) การกำหนดผู้รับผิดชอบ
- 3) การส่งเสริมสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษา
- 4) การวัด ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

การกำหนดนโยบายสหกิจศึกษา

1. เป็นการประกาศความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงอย่างเป็นทางการ และกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรในการที่จะร่วมจัดสหกิจศึกษากับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) แสดงออกถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารสถานประกอบการในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 2) ประกาศเป็นนโยบายขององค์กร และสื่อสารให้พนักงานในองค์กรได้รับทราบ
- 3) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา รวมถึงกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษา เช่น จัดทรัพยากร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และงบประมาณที่มีความเหมาะสมและจำเป็นตามการปฏิบัติงานของนักศึกษา ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ผู้นิเทศงาน เป็นต้น

2. กำหนดนโยบายที่ชัดเจนที่จะนำไปสู่การกำหนดผู้รับผิดชอบ ผู้ประสานงาน ผู้นิเทศงาน วิทยุโครงการงาน และการประสานงานกับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) แต่งตั้งหรือมอบผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับสถานศึกษา
- 2) ผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับสถานศึกษาควรมีบทบาทในการประสานงานกับทุกหน่วยงานภายในสถานประกอบการ และประสานงานกับสถานศึกษา
- 3) กำหนดให้พนักงานที่มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เช่น ผู้จัดการส่วน หัวหน้าแผนกหรือ ผู้ที่ทางผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมทำหน้าที่ผู้นิเทศงาน
- 4) ติดตามและประเมินผลการจัดสหกิจศึกษา

การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานสหกิจศึกษา

1. **ผู้บริหารสถานประกอบการ** กำหนดและมอบหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานสหกิจศึกษาของ สถานประกอบการทั้งระบบ

2. **ผู้บริหารสถานประกอบการ** กำหนดหัวหน้าฝ่ายหรือรองหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการประสานงานกับสถานศึกษา คัดเลือกนักศึกษา ตลอดจนคัดเลือกผู้นิเทศงานที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) ต้องกำหนด กำกับ และควบคุมนโยบายรับนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 2) ต้องกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานสหกิจศึกษาชัดเจน
- 3) ต้องประสานงานกับหน่วยงานภายในองค์กร เพื่อแต่งตั้งผู้นิเทศงานและประสานงานกับสถานศึกษา

การกำหนดผู้รับผิดชอบสหกิจศึกษา

ผู้บริหารระดับสูงต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานประกอบการโดยเฉพาะบุคลากรระดับหัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรับนักศึกษามาปฏิบัติงาน โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับทั้งในทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) ต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับสถานศึกษา
- 2) ต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เช่น ผู้จัดการส่วน หัวหน้าแผนก หรือ ผู้ที่ทางผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมเพื่อทำหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

หน้าที่และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ขอบเขตหน้าที่

1. ทำหน้าที่ประสานงานการรับนักศึกษามาปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการเป็นผู้ให้คำแนะนำ
2. อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับสหกิจศึกษาแก่ บุคลากรในสถานประกอบการ
3. ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามระเบียบการบริหารงานบุคคลของสถานประกอบการเสมือนหนึ่งเป็นพนักงานชั่วคราว

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

- 1) ต้องประสานงานการรับนักศึกษาสหกิจศึกษากับสถานศึกษา
- 2) ต้องประสานงานกับหน่วยงานภายในขององค์กรเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการ / งานที่ต้องการให้นักศึกษาสหกิจศึกษาปฏิบัติ ตลอดจนร่วมวางแผนการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 3) ต้องจัดทำขั้นตอนและดำเนินการรวบรวม และจัดทำทะเบียนความต้องการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ / งานหรือบริการขององค์กร
- 4) ต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่มาจากหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ต้องเป็นผู้จัดทำแผนงานและ ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการให้บุคลากรจากหลายหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นการสร้างบทบาทและความรับผิดชอบในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 5) ต้องให้ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารรับทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลที่กำหนดไว้ รวมถึงช่วยในการผลักดันวัตถุประสงค์และเป้าหมายสหกิจศึกษาให้ได้รับการบรรจุในแผนการดำเนินงานขององค์กร
- 6) เสริมสร้างความมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกิจศึกษาให้แก่บุคลากรทั่วทั้งองค์กร และบุคลากรในฝ่ายต่างๆ สามารถสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 7) ต้องปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือแนะนำเรื่องต่างๆ เช่น กฎ ระเบียบการบริหารงานบุคคล โครงสร้างการบริหารองค์กร หรือข้อมูลที่เห็นว่ามีความจำเป็น

8) ต้องมีการสื่อสารความคืบหน้าการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้กับพนักงานในหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกได้รับทราบ เช่น รายงานความก้าวหน้าในการประชุมพนักงาน

ขอบเขตหน้าที่และข้อแนะนำในการปฏิบัติของผู้นิเทศงาน

ขอบเขตหน้าที่

1. ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาตลอดระยะเวลา 16 สัปดาห์ จึงเปรียบเสมือนอาจารย์ของนักศึกษา ณ สถานประกอบการ
2. ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาทั้งทางด้านการปฏิบัติงานและการปรับตัวของนักศึกษาให้เข้ากับองค์กร
3. ต้องมีเวลามากเพียงพอสำหรับการให้คำปรึกษาและดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาให้สำเร็จ

ข้อแนะนำในการปฏิบัติ

- 1) ต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษา และต้องเป็นผู้จัดทำแผนงานและดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
- 2) ต้องให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานสหกิจศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารรับทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่างๆ ในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุผลที่กำหนดไว้ รวมถึงช่วยในการผลักดันวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ได้รับการบรรจุในแผนการดำเนินงานของหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนก
- 3) ต้องกำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่มีอยู่เดิมและแผนงานในอนาคต เช่น แผนงานคุณภาพ แผนงานวิจัย เป็นต้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน
- 4) ต้องทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบนักศึกษาสหกิจศึกษาตลอดระยะเวลา 16 สัปดาห์ ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการ การปฏิบัติงาน และการปรับตัวของนักศึกษาให้เข้ากับวัฒนธรรมองค์กร
- 5) ต้องมีการสื่อสารความคืบหน้าการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้กับพนักงานในหน่วยงาน / ฝ่าย / แผนกได้รับทราบ เช่น รายงานความก้าวหน้าในการประชุมพนักงาน

การดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการจัดสหกิจศึกษา

- 1) ผู้บริหารระดับสูงต้องกำหนดให้หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน สหกิจศึกษาของสถานประกอบการประเมินผลการดำเนินงานสหกิจศึกษา เพื่อนำผลประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงงาน และการจัดทำโครงการให้นักศึกษารุ่นต่อไป ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงการประเมินผลดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผลการจัดสหกิจศึกษา

ผู้ประเมิน	ผู้ถูกประเมิน	ประเด็นการประเมิน
1. ผู้นิเทศงาน	นักศึกษา	• ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา • คุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น กริยามารยาท การปรับตัวทักษะในการทำงาน • ประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับจากงานหรือโครงการของนักศึกษา
2. ผู้นิเทศงาน	คณาจารย์นิเทศ	การนิเทศงานเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติ
3. ผู้ประสานงาน	หน่วยงานสหกิจศึกษา (ศูนย์หรือสำนักงาน หรือ ปรธานสหกิจศึกษา)	• การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานมีประสิทธิภาพ สะดวกและรวดเร็ว • เจ้าหน้าที่มีจิตใจบริการ • การให้การช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เมื่อร้องขอ • การดูแลนักศึกษาระหว่างปฏิบัติงานเป็นต้น

2) ต้องจัดให้มีการประเมินที่สะดวก รวดเร็ว ทนการ เช่น ใช้ ICT ช่วยในกระบวนการประเมิน

3) ต้องนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงงาน

2.3 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา

มาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

2.3.1) มาตรฐานการบริหารจัดการ

- นโยบายและการบริหาร

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 2) ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 3) บุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ตลอดจนประโยชน์ที่สถาน

ประกอบการจะได้รับในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

- การจัดบุคลากร

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) จัดให้บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการทำหน้าที่ประสานงานด้านสหกิจศึกษา
- 2) มีผู้นิเทศงานที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา

- การจัดงบประมาณและทรัพยากร

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีค่าตอบแทนและสวัสดิการในอัตราที่มีความเหมาะสมและจำเป็นตามลักษณะงาน
- 2) มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- 3) มีความปลอดภัยต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา

- การเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษา

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีการเสนองานสหกิจศึกษาแก่สถานศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะไปปฏิบัติงาน

- การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีกระบวนการและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาเข้าปฏิบัติงาน

2.3.2 มาตรฐานวิชาการ

- การเตรียมความพร้อมนักศึกษา

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีการปฐมนิเทศ สอนงานและจัดให้นักศึกษาได้เห็นภาพรวมการดำเนินการของสถานประกอบการ ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับ

- การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) นักศึกษาได้รับการปฏิบัติเสมือนเป็นพนักงานชั่วคราวเต็มเวลาของสถานประกอบการ
- 2) มีการกำหนดภาระงาน หรือ หัวข้อโครงการที่ตรงกับวิชาชีพและประสบการณ์การทำงาน

2.3.3 มาตรฐานผู้นิเทศงาน

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) เป็นผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษาหรือใกล้เคียงหรือเป็นผู้มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษา
- 2) มีการให้คำปรึกษาติดตามแนะนำการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถานประกอบการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- 3) ตรวจสอบรายงานและให้ข้อเสนอแนะในการเขียนรายงานสหกิจศึกษา
- 4) ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อสถานศึกษาและองค์กรของตนเอง

2.3.4. มาตรฐานการวัดและประเมินผล

มาตรฐานขั้นต่ำ

- 1) มีกระบวนการตรวจสอบลักษณะงานและคุณภาพงานให้สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการ
- 2) มีกระบวนการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- 3) มีกระบวนการให้คำปรึกษาทางวิชาการวิชาชีพ และให้คำแนะนำในการปรับตัวให้เข้ากับการปฏิบัติงาน
- 4) มีกระบวนการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- 5) มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.4 เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกและตัดสินผลงานสหกิจศึกษาดีเด่นระดับชาติ ประจำปี 2562 (คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) 2562)

รางวัลประเภท : สถานประกอบการ

ประเภทที่ 13 : สถานประกอบการขนาดใหญ่ ดำเนินการสหกิจศึกษาดีเด่น

มีรายละเอียดดังนี้

1. การร่วมดำเนินการสหกิจศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. การรับนักศึกษาสหกิจศึกษาเข้าปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 10 คน/ปี และมีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
3. มีนโยบายพร้อมทั้งโครงสร้างองค์กร และจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง
4. จัด/มีพื้นที่สถานที่ที่มีคุณสมบัติหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา
5. จัดให้มีค่าตอบแทนหรือสวัสดิการตามความเหมาะสมและความปลอดภัยของนักศึกษา
6. จัดให้มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมต่อการทำงานของนักศึกษา
7. มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษา
 - มีการปฐมนิเทศการสอนงาน และการติดตามความก้าวหน้าที่มีประสิทธิภาพ
 - มีการกำหนดบทบาท/หน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ศึกษาในสถานประกอบการ
- เปรียบเทียบพนักงานจริง
 - มีการจัดการสัมมนา นำเสนอผลงานของนักศึกษา และมีผู้บริหารที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมรับฟัง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
8. มีความพร้อม และ/หรือ ผลงานในการถ่ายทอดประสบการณ์/นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษากับสังคมภายนอก

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุเมธ แยม่นุ่น (2547) ศึกษาวิจัย เรื่อง “สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ” ผลการวิจัยพบว่า

1) หลักการและแนวคิดเชิงทฤษฎีของการจัดสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเกิดจากหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ที่เน้นให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ใหม่ที่เรียกว่า “ประสบการณ์การทำงานจริงในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบทเรียนหรือองค์ความรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร”

2) นักศึกษาที่ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษาและนักศึกษาบางส่วนต้องการมีรายได้จากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

3) สถานประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าสหกิจศึกษาเป็นรูปแบบการศึกษาที่ดีและมีประโยชน์ต่อการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพมาทำงาน แต่สถานประกอบการมีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถสนับสนุนหรือดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรเป็นได้ โดยเฉพาะการจ่ายค่าตอบแทนหรือสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ ให้แก่นักศึกษาสหกิจศึกษา

4) รูปแบบสหกิจศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามหลักการและวิธีการเหมือนกันในด้านการบริหารโครงการสหกิจศึกษา การจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา และการกำหนดอำนาจหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา โดยสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในหลักการและได้ถือปฏิบัติโดยทั่วไป

5) รูปแบบสหกิจศึกษาที่ดีที่สุด (Best Practice) หมายถึง รูปแบบสหกิจที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการที่ตัวบัณฑิตสูงสุด จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษากับรูปแบบสหกิจศึกษาที่สถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติต่อนักศึกษา ทั้งก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน พบว่าสถานประกอบการที่ความเข้าใจและจัดการงานสหกิจศึกษาเป็นอย่างดีจะมีกระบวนการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสหกิจศึกษา เช่นมีการกำหนดตำแหน่งงานเพื่อรองรับนักศึกษาสหกิจศึกษาไว้ตลอดปี มีการมอบหมายหน้าที่เป็นพนักงานที่ปรึกษาอย่างชัดเจน มีกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา สหกิจศึกษาผ่านกระบวนการคัดเลือกที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น กระบวนการจัดการดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในทางบวก แต่นักศึกษาที่มีความต้องการค่าตอบแทนเป็นหลักจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

6) สหกิจศึกษาส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไปเนื่องจากสหกิจศึกษาช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ช่วยในการปรับตัวในการประกอบวิชาชีพ สร้างวินัย สร้างรายได้ และรู้คุณค่าในการทำงาน และทำให้บัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

วิไลลักษณ์ ขาวสอาด (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของสหกิจศึกษา : กรณีศึกษา อุดมศึกษาไทย โดยวิจัยเชิงคุณภาพ จากสถานศึกษา 3 แห่ง สถานประกอบการ 3 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาประสิทธิภาพมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง ประสิทธิภาพของสหกิจศึกษาที่เกิดขึ้น

1. ด้านคุณภาพของนักศึกษา สามารถวัดได้จาก ประสบการณ์ในการทำงานของนักศึกษา ทักษะต่างๆในการทำงานของนักศึกษาเมื่อออกฝึกสหกิจศึกษา

2. ด้านคุณภาพของมหาวิทยาลัย สามารถวัดได้จากอาจารย์ที่มีคุณภาพ หลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงและมีคุณภาพ มีการจัดการดำเนินสหกิจศึกษาที่ดี มีการประสานการดำเนินสหกิจศึกษาระหว่างอาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา และพี่เลี้ยงนักศึกษาสหกิจศึกษา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ

3. ด้านคุณภาพของสถานประกอบการ สามารถวัดได้จากการกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาที่เข้ามาฝึกสหกิจศึกษาอย่างมีคุณภาพ ขนาดของสถานประกอบการและระยะเวลาในการจัดฝึกสหกิจศึกษาของสถานประกอบการและงบประมาณในการดำเนินสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง พบว่าปัจจัยด้านการเงิน ด้านสถาบัน และด้านผู้นำ มีผลที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลของสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง

บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 4 ดังนี้

1. ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งหมด 2,062 คน ประชากรกลุ่มนี้ได้สำเร็จการศึกษาและกระจายไปทำงานในพื้นที่ต่างๆ

2. อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา 33 หลักสูตร (อาจารย์ผู้ประสานสหกิจ/อาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา) แยกตามหลักสูตร ประชากรกลุ่มนี้จะอยู่ในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

3. สถานประกอบการสหกิจศึกษาปี 2562 ประชากรกลุ่มนี้อยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกันคือ สถานศึกษา และสถานประกอบการ

3.1.1 เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (inclusion criteria)

1) กลุ่มตัวอย่างประเภทศิษย์เก่าซึ่งจะทำการศึกษาเฉพาะนักศึกษที่สำเร็จการศึกษาปี 2562 โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลุ่มที่ 2) กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ

กลุ่มที่ 3) กลุ่มสังคมศาสตร์

2) อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา/ฝึกงาน ซึ่งต้องมีประสบการณ์การนิเทศงานอย่างน้อย 1 ครั้ง และผ่านการอบรมสหกิจศึกษาที่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จัดขึ้น หรือผ่านการอบรมหลักสูตรคณาจารย์นิเทศที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น

3) สถานประกอบการ ต้องเป็นสถานประกอบการที่มาจากฐานข้อมูลของศูนย์สหกิจศึกษา และพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ปีการศึกษา 2562 และต้องเคยรับนักศึกษาสหกิจศึกษาเพื่อปฏิบัติสหกิจศึกษาอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา

4) ผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

4.1) จากสถานศึกษาโดยต้องเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา 8 เดือน

4.2) จากสถานประกอบการโดยต้องเป็นบุคลากร/พนักงาน ของสถานประกอบการที่รับนักศึกษาสหกิจศึกษาต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วนด้วยกัน

4.2.1) ภาคราชการ

4.2.2) ภาคเอกชนในสายบริการ

4.2.3) ภาคเอกชนในสายงานผลิต

3.1.2 เกณฑ์การคัดออกกลุ่มตัวอย่าง (exclusion criteria)

- 1) เป็นผู้ที่ตอบแบบสอบถามมาแล้ว แต่ไม่ครบถ้วนซึ่งขาดส่วนที่เป็นใจความสำคัญต่อการทำวิจัยในหัวข้อนี้ โดยผ่านการพิจารณาหรือวินัยจากที่ปรึกษาโครงการหรือผู้วิจัย
- 2) ผู้วิจัยจะกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม หากกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามมาหลังจากช่วงเวลาที่กำหนดจะถูกคัดออก ไม่นำมานับรวมกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมาตามระยะเวลาที่กำหนด

3.1.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (sample size) พร้อมแสดงวิธีการคำนวณตามระเบียบวิธีทางสถิติ

ในการวิจัยนี้จะใช้ประชากรที่มีจำนวนแน่นอน (Finite population) Yamane (1973) ได้คิดสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- N = ขนาดของประชากร
- e = ค่าระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือเท่ากับ 0.05

ตารางแสดงการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง ขั้นต่ำจากการคำนวณ	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ศิษย์เก่าที่จบการศึกษาปี 2562	2,062	≈ 201	334
อาจารย์(อาจารย์นิเทศ/อาจารย์ผู้ประสานงาน)	326	≈ 32	40
สถานประกอบการ ปีการศึกษา 2562	1,327	≈ 129	136
รวม	3,715	361.12 ≈ 362	510
ผู้เชี่ยวชาญ*	8		8
รวมประชากรทั้งสิ้น	3,720	362	518

* หมายเหตุ ประชากรกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 8 ท่าน จะใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

3.2 สถานที่ทำการวิจัย

ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อาคารสหกิจศึกษา เลขที่ 222 ตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.3 วิธีการศึกษาวิจัย (intervention) มีรายละเอียดของขั้นตอนต่างๆอย่างชัดเจน

3.3.1 ประเภทของการวิจัย

งานวิจัยสถาบันเรื่อง คุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปในการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวัดการกระจายของข้อมูลด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอค่าทางสถิติเชิงพรรณนา

3.3.2 วิธีการศึกษาวิจัย

3.3.2.1 ศึกษาข้อมูลและเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในรูปแบบที่เป็นเอกสารวิชาการ บทความวิทยานิพนธ์ หนังสือราชการและคู่มือต่างๆ รวมถึงมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาเกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการสหกิจศึกษาดีเด่นระดับประเทศ จากสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและนโยบาย สหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จากนั้นนำมาออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

3.3.2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่างๆ แล้วนำมาออกแบบเครื่องมือที่ใช้เพื่อใช้ในการวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) และ แบบสัมภาษณ์ (interview) ที่พัฒนามาจากมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ เกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการดีเด่นระดับประเทศปี 2562 และนโยบายการดำเนินสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ดังนี้

ก. แบบสอบถาม (questionnaire) ประกอบไปด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะสถานประกอบการ ประเภทสถานประกอบการ จำนวนพนักงานในสถานประกอบการ และจำนวนนักศึกษาสหกิจศึกษา/ นักศึกษาฝึกงานในรูปแบบต่างๆที่รับตลอดทั้งปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการจัด สหกิจศึกษา 8 เดือน ประกอบด้วย 5 ด้านด้วยกัน คือ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการของสถานประกอบการ ด้านวิชาการ ด้านผู้นิเทศในสถานประกอบการ ด้านการประเมินผล และด้านสถานประกอบการที่เหมาะสมในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ข. แบบสัมภาษณ์ จะแบ่งออกเป็น 2 ตอนด้วยกัน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน มีจำนวน 11 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ก. การสร้างแบบสอบถาม มีวิธีการดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดขอบเขตและโครงสร้างแบบสอบถาม

3) ร่างแบบสอบถาม และนำเสนอแก่หัวหน้าฝ่ายสหกิจศึกษาและผู้อำนวยการศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ พร้อมทั้งมีการตรวจทานแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไข

5) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์ เพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงของข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) : IOC ตามเกณฑ์การพิจารณา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 116-117) ดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

6) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน

7) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ที่ระดับนัยสำคัญ .05

8) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

9) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

ข. แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดขอบเขตและโครงสร้างแบบสัมภาษณ์

3) ร่างแบบสัมภาษณ์และนำเสนอแก่หัวหน้าฝ่ายสหกิจศึกษาและผู้อำนวยการศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ พร้อมทั้งมีการตรวจทานแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย 1 ครั้ง

5) ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสัมภาษณ์

3.3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลวิจัยดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างประเภทสถานประกอบการ ผู้วิจัยนำข้อคำถามไปจัดทำเป็น Google Form เพื่อให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ แล้วจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจัดส่งไปยังโปรดยักษ์หรืออีเมล

2) กลุ่มตัวอย่างประเภทศิษย์เก่า ผู้วิจัยนำข้อคำถามไปจัดทำเป็น Google Form เพื่อให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ แล้วจัดส่งเอกสารแบบสอบถามจัดส่งไปยังโปรดยักษ์หรืออีเมล

3) กลุ่มตัวอย่างประเภทอาจารย์ ผู้วิจัยนำข้อคำถามไปจัดทำเป็น Google Form เพื่อให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ แล้วจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ส่งไปยังอาจารย์ผ่านระบบการเวียนเอกสารของมหาวิทยาลัยหรือจัดส่งผ่านอีเมล

4) กลุ่มตัวอย่างประเภทผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างนี้ โดยประสานไปยังกลุ่มตัวอย่าง นัดวันที่สัมภาษณ์ จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อสัมภาษณ์ แล้วเดินทางไปสัมภาษณ์หรือใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

3.3.2.4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1) ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)

2) ค่าเฉลี่ย (Mean)

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยโดยจะใช้เวลา 4 เดือนหลังจากได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายงานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของศิษย์เก่า อาจารย์ผู้นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อแสวงหาคุณลักษณะที่เหมาะสมของสถานประกอบการที่เหมาะสม กับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน และเพื่อเป็นแนวทางการคัดกรองคุณภาพสถานประกอบการ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของศิษย์เก่า อาจารย์ผู้นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานประกอบการ โดยใช้แบบสอบถาม (Closed-ended Questionnaire)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของศิษย์เก่า อาจารย์ผู้นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษา โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ตอนที่ 1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของศิษย์เก่า อาจารย์ผู้นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของสถานประกอบการ โดยใช้แบบสอบถาม (Closed-ended Questionnaire)

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของศิษย์เก่า อาจารย์ สถานประกอบการ

ตารางที่ 4.1.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม/เพศ	จำนวน	ชาย	หญิง	ร้อยละ
ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย วลัยลักษณ์ ปี 2562	334	119	215	65.49
อาจารย์นิเทศ / อาจารย์ผู้ ประสานงานสหกิจศึกษา	40	23	17	7.84
สถานประกอบการ	136	61	75	26.67
รวม	510	203	307	100
ร้อยละของเพศของผู้ตอบ	100	39.80	60.20	

จากตารางที่ 4.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 510 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 307 คน (ร้อยละ 60.20) เพศชายจำนวน 203 คน (ร้อยละ 39.80) โดยพบว่าเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งจำนวนสถานภาพของ

ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ปี 2562 มีจำนวน 334 คน (ร้อยละ 65.49) รองลงมาเป็นสถานประกอบการ จำนวน 136 คน (ร้อยละ 26.67) และอาจารย์นิเทศ / อาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาจำนวน 40 คน (ร้อยละ 7.89)

ตารางที่ 4.1.2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพสถานประกอบการ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เจ้าของกิจการ /กรรมการผู้จัดการ / ผู้บริหารระดับสูง	6	4.41
2. ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ/ ผู้บริหารระดับกลาง	24	17.65
3. หัวหน้างาน/หัวหน้าแผนก/ผู้บริหารระดับต้น	106	77.94
รวม	136	100

จากตารางที่ 4.1.2 แสดงถึงสถานภาพของสถานประกอบการตอบแบบสอบถาม และเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นหัวหน้างาน หัวหน้าแผนก หรือผู้บริหารระดับต้นมากที่สุด มีจำนวน 106 คน (ร้อยละ 77.94) รองลงมาเป็นผู้จัดการ ผู้อำนวยการ หรือผู้บริหารระดับกลาง จำนวน 24 คน(17.65) ส่วนเจ้าของกิจการ กรรมการผู้จัดการ หรือผู้บริหารระดับสูง จำนวน 6 คน (ร้อยละ 4.41)

ตารางที่ 4.1.3 แสดงจำนวนและร้อยละของสำนักวิชาผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษาและอาจารย์

สำนักวิชา	จำนวน		รวม	ร้อยละ
	อาจารย์	ศิษย์เก่า		
1. สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์	13	101	114	30.48
2. สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร	3	93	96	25.67
3. สำนักวิชาการจัดการ	7	48	55	14.71
4. สำนักวิชารัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	3	32	35	9.36
5. สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร	6	21	27	7.22
6. สำนักวิชาศิลปศาสตร์	5	14	19	5.08
7. สำนักวิชาสารสนเทศศาสตร์	3	11	14	3.74
8. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์	-	14	14	3.74
	40	334	374	100.00

จากตารางที่ 4.1.3 แสดงถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นศิษย์เก่าหรืออาจารย์ที่สังกัดสำนักวิชาภายในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และเมื่อพิจารณา 3 อันดับแรก พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นศิษย์เก่าและ

อาจารย์จากสำนักสำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์มากที่สุด จำนวน 114 คน (ร้อยละ30.48) รองลงมาเป็นสำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร จำนวน 96 คน(ร้อยละ 25.67) และสำนักวิชาการจัดการ จำนวน 55 คน(ร้อยละ 14.71) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1.4 แสดงจำนวนและร้อยละของประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์ / ผู้ตอบแบบสอบถาม	ศิษย์เก่า	อาจารย์	สถาน ประกอบการ	รวม	ร้อยละ
1. ช่วง 6 เดือน – 1 ปี	334	-	9	343	67.25
2. ช่วง 1 – 3 ปี	-	8	12	20	3.92
3. ช่วง 4 – 6 ปี	-	9	24	33	6.47
4. ช่วง 7-10 ปี	-	9	24	33	6.47
5. มากกว่า 10 ปี	-	14	67	81	1.55
จำนวน	334	40	136	510	100

จากตารางที่ 4.1.4 แสดงถึงประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อพิจารณา 3 ลำดับแรกพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ช่วง 6 เดือน – 1 ปี มากที่สุด รองลงมาเป็นช่วง 4-6 ปี และ ช่วง 7-10 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1.5 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะสถานประกอบการ

ลักษณะของสถานประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
ราชการ	53	38.97
เอกชน	65	47.79
รัฐวิสาหกิจ	18	13.24
อื่นๆ	-	-
รวม	136	100

จากตารางที่ 4.1.5 แสดงถึงลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามจากสถานประกอบการ เมื่อพิจารณาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นภาคเอกชน จำนวน 65 สถานประกอบการ (ร้อยละ 47.79) รองลงมาเป็นส่วนราชการจำนวน 53 สถานประกอบการ (ร้อยละ 38.97) และสุดท้ายคือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 18 สถานประกอบการ (ร้อยละ 13.24)

ตารางที่ 4.1.6 แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทของสถานประกอบการ^{1*}

ที่	ประเภทของสถานประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	9	6.62
2.	การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	-	-
3.	การผลิต	24	17.65
4.	ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	5	3.68
5.	การจัดหาน้ำการจัดการน้ำเสียและของเสีย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	1	0.74
6.	การก่อสร้าง	5	3.68
7.	การขนส่งและการปลีการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	-	-
8.	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	21	15.44
9.	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	1	0.74
10.	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	4	2.94
11.	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	5	3.68
12.	กิจกรรมเกี่ยวกับก่อสร้างหิรมทรัพย์	1	0.74
13.	กิจกรรมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการ	3	2.21
14.	กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	1	0.74
15.	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ	16	11.76
16.	การศึกษา	15	11.03
17.	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	20	14.71
18.	ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	-	-
19.	กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	5	3.68
20.	กิจกรรมจ้างงานในครัวเรือน กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการที่ทำขึ้นเองเพื่อใช้ในครัวเรือน	-	-
21.	กิจกรรมขององค์การระหว่างประเทศและภาคีสมาชิก	-	-
22.	อื่นๆ	-	-
	รวม	136	100

* 1. การจัดประเทศของนิติบุคคล โดยกรพัฒนารุกิจการค้า

จากตารางที่ 4.1.6 แสดงถึงประเภทของสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม เมื่อพิจารณา 3 ลำดับแรก พบว่าสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถามประกอบกิจการประเภทการผลิตมากที่สุด จำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 17.65) รองลงมาประกอบกิจการเกี่ยวกับการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า จำนวน 21 แห่ง (ร้อยละ 15.44) และกิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ จำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 14.71) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1.7 แสดงจำนวนและร้อยละพนักงานของสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม

พนักงานในสถานประกอบการ	จำนวน	ร้อยละ
1-50 คน	44	32.35
51-200 คน	36	26.47
201-500 คน	14	10.29
501-800 คน	10	7.35
801-1,000 คน	4	2.94
1,001 คนขึ้นไป	28	20.59
รวม	136	100

ตารางที่ 4.1.7 จำนวนพนักงานของสถานประกอบการ

จากตารางที่ 4.1.7 แสดงถึงจำนวนพนักงานของสถาน เมื่อพิจารณา 3 ลำดับแรก พบว่าสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 1-50 คน มากเป็นอันดับแรก จำนวน 44 แห่ง (32.35) รองลงมาเป็น 51-200 คน (ร้อยละ 26.47) และ สถานประกอบการที่มีพนักงาน 1,001 คนขึ้นไป จำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 20.59) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.1.8 แสดงจำนวนและร้อยละรับนักศึกษาสหกิจศึกษา /ฝึกงานหรืออื่นๆ ภายในช่วงเวลา 1 ปี

จำนวนนักศึกษาที่รับ	จำนวน	ร้อยละ
1-5 คน	89	65.44
6-10 คน	22	16.18
11-20 คน	6	4.41
21-30 คน	11	8.09
31-40 คน	2	1.47
41-50 คน	1	0.74
51 คนขึ้นไป	5	3.68
รวม	136	100

จากตารางที่ 4.1.8 แสดงถึงจำนวนของนักศึกษาที่สถานประกอบการรับเข้าปฏิบัติสหกิจศึกษา ฝึกงานหรือฝึกงานในรูปแบบอื่นๆตลอดทั้งปี เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าจำนวนนักศึกษา 3 อันดับแรกที่สถานประกอบการรับเข้าตลอดทั้งปี มากที่สุดอยู่ คือ 1-5 คน (ร้อยละ 65.44) รองลงมาเป็นคือ 6-10 คน (ร้อยละ 16.18) และ 21- 30 คน (ร้อยละ 8.09) ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้านคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน และด้านรูปแบบและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน โดยใช้ช่วงคะแนนตั้งแต่ 1-5 สำหรับการสรุปผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.2.1. แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

คุณลักษณะของสถานประกอบการนโยบายและการบริหาร	ผู้ตอบแบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1.1 นโยบายและความชัดเจนของฝ่ายบริหารสถานประกอบการในการสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร	ศิษย์เก่า	4.10	0.81	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.60	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.04	0.95	เห็นด้วยมาก
1.2 ผู้บริหารสถานประกอบการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรหรือชี้แจงการดำเนินการตามกระบวนการด้านสหกิจศึกษาต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร	ศิษย์เก่า	4.17	0.74	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.70	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	3.94	0.94	เห็นด้วยมาก
1.3 สถานประกอบการมีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบในการประสานงาน เพื่อกำหนดลักษณะงานและประสานงานด้านอื่นๆกับสถานศึกษา	ศิษย์เก่า	4.23	0.73	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.80	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.38	0.76	เห็นด้วยมาก
1.4 สถานประกอบการควรจัดให้มีทรัพยากร เครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานของนักศึกษา หรือค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม	ศิษย์เก่า	4.31	0.72	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.53	0.64	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	3.92	0.97	เห็นด้วยมาก
1.5 สถานประกอบการควรแจ้งความประสงค์หรือตำแหน่งงานโดยให้รายละเอียดการปฏิบัติงาน/ โครงการงาน แก่สถานศึกษาทราบอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา (4 เดือน)	ศิษย์เก่า	4.30	0.73	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.70	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.08	0.87	เห็นด้วยมาก
1.6 สถานประกอบการควรกำหนดรูปแบบการคัดเลือกหรือกระบวนการรับนักศึกษาเข้าปฏิบัติสหกิจศึกษา	ศิษย์เก่า	4.25	0.72	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.78	0.85	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.10	0.75	เห็นด้วยมาก
1.7 สถานประกอบการมีความพร้อมในการถ่ายทอดประสบการณ์การจัดสหกิจศึกษาให้แก่องค์กรภายนอกหรือสถานศึกษาในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน	ศิษย์เก่า	4.28	0.72	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.60	0.71	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.26	0.89	เห็นด้วยมากที่สุด
1.8 สถานประกอบการมีการจัดอุปกรณ์สนับสนุนอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานความปลอดภัย	ศิษย์เก่า	4.31	0.73	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.48	0.75	เห็นด้วยมาก
	สถานประกอบการ	4.37	0.74	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.2.1 แสดงลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านนโยบาย และการบริหารจัดการ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นศิษย์เก่า เห็นด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการควรจัดให้มีทรัพยากร เครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานของนักศึกษา หรือค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.31) ซึ่งเท่ากับ สถานประกอบการมีการจัดอุปกรณ์สนับสนุนอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 4.31)

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์คิดเห็นว่า เห็นด้วยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการมีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบในการประสานงาน เพื่อกำหนดลักษณะงานและประสานงานด้านอื่นๆกับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.80)

ผู้ตอบแบบสอบถามประเภทสถานประกอบการคิดเห็นว่า เห็นด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการมีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบในการประสานงาน เพื่อกำหนดลักษณะงานและประสานงานด้านอื่นๆกับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.38)

ตารางที่ 4.2.2 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านวิชาการ

คุณลักษณะของสถานประกอบการด้านวิชาการ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
2.1 สถานประกอบการควรมีการจัดปฐมนิเทศ สอนงานและแจ้งกฎระเบียบข้อบังคับให้นักศึกษาทราบก่อนการปฏิบัติงาน	ศิษย์เก่า	4.37	0.68	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.80	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.57	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด
2.2 สถานประกอบการควรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษาเสมือนพนักงานชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา	ศิษย์เก่า	4.40	0.68	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.78	0.42	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.57	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด
2.3 สถานประกอบการควรกำหนดภาระงานหรือหัวข้อโครงการที่สอดคล้องกับวิชาชีพและประสบการณ์การทำงานของนักศึกษา	ศิษย์เก่า	4.36	0.67	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.80	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.52	0.62	เห็นด้วยมาก
2.4 สถานประกอบการควรจัดให้นักศึกษาได้ทำงานที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ท้าทาย และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานจริง	ศิษย์เก่า	4.34	0.66	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.60	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.74	0.73	เห็นด้วยมากที่สุด
2.5 สถานประกอบการควรจัดการอบรมเสริมทักษะเฉพาะด้านที่ จำเป็นต่อการปฏิบัติงานแก่นักศึกษา	ศิษย์เก่า	4.33	0.67	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.63	0.54	เห็นด้วยมาก
	สถานประกอบการ	4.39	0.71	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.2.2 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านวิชาการ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นศิษย์เก่า เห็น

ด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการควรถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาเสมือนพนักงานชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.40)

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์คิดเห็นว่า เห็นด้วยมาก เป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการควรมีการจัดปฐมนิเทศ สอนงานและแจ้งกฎระเบียบข้อบังคับให้นักศึกษาทราบก่อนการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 4.80) ซึ่งเท่ากับ สถานประกอบการควรกำหนดภาระงานหรือหัวข้อโครงการที่สอดคล้องกับวิชาชีพและประสบการณ์การทำงานของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.80)

ผู้ตอบแบบสอบถามประเภทสถานประกอบการคิดเห็นว่า เห็นด้วยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการควรมีการจัดปฐมนิเทศ สอนงานและแจ้งกฎระเบียบข้อบังคับให้นักศึกษาทราบก่อนการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 4.57) ซึ่งสถานประกอบการควรถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาเสมือนพนักงานชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.57)

ตารางที่ 4.2.3 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านการผู้นิเทศ

คุณลักษณะของสถานประกอบการด้านการผู้นิเทศ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
3.1 สถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา	ศิษย์เก่า	4.41	0.66	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.93	0.27	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.59	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด
3.2 สถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	ศิษย์เก่า	4.47	0.62	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.80	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.55	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
3.3 พี่เลี้ยงจำเป็นต้องตรวจสอบสาระสำคัญของรายงานโครงการ และให้คำแนะนำในการเขียนรายงานสหกิจศึกษา	ศิษย์เก่า	4.46	0.66	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.65	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.51	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 4.2.3 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านการผู้นิเทศ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นศิษย์เก่าเห็นด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.47)

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์คิดเห็นว่า เห็นด้วยมากที่สุด เป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.93)

ผู้ตอบแบบสอบถามประเภทสถานประกอบการคิดเห็นว่า เห็นด้วยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.59)

ตารางที่ 4.2.4 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านการประเมิน

คุณลักษณะของสถานประกอบการด้านการประเมิน	ผู้ตอบ แบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
4.1 สถานประกอบการมีส่วนร่วมที่สำคัญในการสรุปและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ร่วมกับกับสถานศึกษา	ศิษย์เก่า	4.36	0.66	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.88	0.33	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.53	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด
4.2 สถานประกอบการควรมีกระบวนการตรวจสอบและกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและคุณภาพของงาน เพื่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กร	ศิษย์เก่า	4.35	0.68	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.88	0.33	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.49	0.64	เห็นด้วยมาก
4.3 สถานประกอบการควรจัดให้มีการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง	ศิษย์เก่า	4.34	0.68	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.80	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด
	สถานประกอบการ	4.41	0.67	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.2.4 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการตามกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาด้านการประเมิน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นศิษย์เก่า เห็นด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการมีส่วนร่วมที่สำคัญในการสรุปและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ร่วมกับกับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.36)

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์คิดเห็นว่า เห็นด้วยมากที่สุด เป็นอันดับแรกสถานประกอบการมีส่วนร่วมที่สำคัญในการสรุปและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ร่วมกับกับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.88) ซึ่งเท่ากับ สถานประกอบการควรมีกระบวนการตรวจสอบและกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและคุณภาพของงานเพื่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กร (ค่าเฉลี่ย 4.88)

ผู้ตอบแบบสอบถามประเภทสถานประกอบการคิดเห็นว่า เห็นด้วยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการมีส่วนร่วมที่สำคัญในการสรุปและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ร่วมกับกับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.53)

ตารางที่ 4.2.5 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการด้านแหล่งปฏิบัติและอื่นๆ ที่เหมาะสมในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน

คุณลักษณะของสถานประกอบการ ด้านแหล่งปฏิบัติและอื่นๆ	ผู้ตอบ แบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความ คิดเห็น
5.1 สถานประกอบการขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ เช่น กลุ่มบริษัทหรือเครือบริษัท เป็นแหล่งปฏิบัติงานและถ่ายทอด ประสบการณ์การทำงานให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	ศิษย์เก่า	4.34	0.68	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.50	0.72	เห็นด้วยมาก
	สถานประกอบการ	4.13	0.83	เห็นด้วยมาก
5.2 สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุตสาหกรรม นิคม อุตสาหกรรม เป็นแหล่งปฏิบัติงานและถ่ายทอดประสบการณ์ การทำงานให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	ศิษย์เก่า	4.24	0.69	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.43	0.81	เห็นด้วยมาก
	สถานประกอบการ	4.04	0.92	เห็นด้วยมาก
5.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน เป็น เวลาที่เหมาะสมที่ จะทำให้นักศึกษาสามารถคิดริเริ่มงาน/ โครงการ ที่ก่อประโยชน์ให้แก่สถานประกอบการได้เป็นอย่างดี	ศิษย์เก่า	4.25	0.77	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.15	0.70	เห็นด้วยมาก
	สถานประกอบการ	4.09	0.95	เห็นด้วยมาก
5.4 ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง 8 เดือน จะ ช่วยเสริมสร้างความพร้อม ประสบการณ์ การทำงานจริงให้แก่ นักศึกษาเพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จในอนาคต	ศิษย์เก่า	4.30	0.79	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.38	0.84	เห็นด้วยมาก
	สถานประกอบการ	4.24	0.84	เห็นด้วยมาก
5.5 ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือน เป็นโอกาส สำหรับสถานประกอบการในการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเพื่อ ร่วมงานกับองค์กรในอนาคต	ศิษย์เก่า	4.39	0.74	เห็นด้วยมาก
	อาจารย์	4.43	0.87	เห็นด้วยมาก
	สถานประกอบการ	4.14	0.94	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.2.5 แสดงคุณลักษณะของสถานประกอบการด้านแหล่งปฏิบัติและอื่นๆที่เหมาะสมในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นศิษย์เก่า เห็นด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ เช่น กลุ่มบริษัทหรือเครือบริษัท เป็นแหล่งปฏิบัติงานและถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.34)

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์คิดเห็นว่า เห็นด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ สถานประกอบการขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ เช่น กลุ่มบริษัทหรือเครือบริษัท เป็นแหล่งปฏิบัติงานและถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.50)

ผู้ตอบแบบสอบถามประเภทสถานประกอบการคิดเห็นว่า เห็นด้วยมากเป็นอันดับแรกคือ ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง 8 เดือน จะช่วยเสริมสร้างความพร้อม ประสบการณ์ การทำงานจริงให้แก่ นักศึกษาเพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จในอนาคต (ค่าเฉลี่ย 4.24)

ตารางที่ 4.3 แสดงภาพรวมของคุณลักษณะของสถานประกอบการ

คุณลักษณะของสถานประกอบการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านนโยบายและการบริหารจัดการของสถานประกอบการ			
1.1 นโยบายและความชัดเจนของฝ่ายบริหารสถานประกอบการในการสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร	4.12	0.85	เห็นด้วยมาก
1.2 ผู้บริหารสถานประกอบการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรหรือชี้แจงการดำเนินการตามกระบวนการด้านสหกิจศึกษาต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร	4.15	0.81	เห็นด้วยมาก
1.3 สถานประกอบการมีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบในการประสานงานเพื่อกำหนดลักษณะงานและประสานงานด้านอื่นๆกับสถานศึกษา	4.31	0.73	เห็นด้วยมาก
1.4 สถานประกอบการควรจัดให้มีทรัพยากร เครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานของนักศึกษา หรือค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม	4.23	0.82	เห็นด้วยมาก
1.5 สถานประกอบการควรแจ้งความประสงค์หรือตำแหน่งงานโดยให้รายละเอียดการปฏิบัติงาน/ โครงการ แก่สถานศึกษาทราบอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา (4 เดือน)	4.27	0.77	เห็นด้วยมาก
1.6 สถานประกอบการควรกำหนดรูปแบบการคัดเลือกหรือกระบวนการรับนักศึกษาเข้าปฏิบัติสหกิจศึกษา	4.25	0.74	เห็นด้วยมาก
1.7 สถานประกอบการมีความพร้อมในการถ่ายทอดประสบการณ์การจัดสหกิจศึกษาให้แก่องค์กรภายนอกหรือสถานศึกษาในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน	4.30	0.77	เห็นด้วยมาก
1.8 สถานประกอบการมีการจัดอุปกรณ์สนับสนุนอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานความปลอดภัย	4.34	0.73	เห็นด้วยมาก
ภาพรวม	4.19	0.78	เห็นด้วยมาก
ด้านวิชาการ			
2.1 สถานประกอบการควรมีการจัดปฐมนิเทศ สอนงานและแจ้งกฎระเบียบข้อบังคับให้นักศึกษาทราบก่อนการปฏิบัติงาน	4.46	0.66	เห็นด้วยมาก
2.2 สถานประกอบการควรถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเสมือนพนักงานชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา	4.47	0.65	เห็นด้วยมาก
2.3 สถานประกอบการควรกำหนดภาระงานหรือหัวข้อโครงการที่สอดคล้องกับวิชาชีพและประสบการณ์การทำงานของนักศึกษา	4.44	0.65	เห็นด้วยมาก
2.4 สถานประกอบการควรจัดให้นักศึกษาได้ทำงานที่เป็นการแก้ไขปัญหาที่ท้าทาย และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานจริง	4.39	0.68	เห็นด้วยมาก
2.5 สถานประกอบการควรจัดการอบรมเสริมทักษะเฉพาะด้านที่ จำเป็นต่อการปฏิบัติงานแก่นักศึกษา	4.37	0.68	เห็นด้วยมาก
ภาพรวม	4.43	0.66	เห็นด้วยมาก

4.3 แสดงภาพรวมของคุณลักษณะของสถานประกอบการ (ต่อ)

คุณลักษณะของสถานประกอบการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านผู้นิเทศ			
3.1 สถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา	4.50	0.64	เห็นด้วยมาก
3.2 สถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.53	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด
3.3 พี่เลี้ยงจำเป็นต้องตรวจสอบสาระสำคัญของรายงาน โครงการงาน และให้คำแนะนำในการเขียนรายงานสหกิจศึกษา	4.49	0.63	เห็นด้วยมาก
ภาพรวม	4.51	0.62	
ด้านการประเมินผล			
4.1 สถานประกอบการมีส่วนร่วมที่สำคัญในการสรุปและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาร่วมกับกับสถานศึกษา	4.45	0.65	เห็นด้วยมาก
4.2 สถานประกอบการควรมีกระบวนการตรวจสอบและกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและคุณภาพของงานเพื่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กร	4.43	0.67	เห็นด้วยมาก
4.3 สถานประกอบการควรจัดให้มีการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.41	0.67	เห็นด้วยมาก
ภาพรวม	4.43	0.66	เห็นด้วยมาก
ด้านแหล่งปฏิบัติและอื่นๆ			
5.1 สถานประกอบการขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ เช่น กลุ่มบริษัทหรือเครือบริษัท เป็นแหล่งปฏิบัติงานและถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานให้แก่ นักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	4.30	0.73	เห็นด้วยมาก
5.2 สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม เป็นแหล่งปฏิบัติงานและถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานให้แก่ นักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	4.20	0.78	เห็นด้วยมาก
5.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน เป็นเวลาที่เหมาะสม ที่ จะทำให้นักศึกษาสามารถคิดริเริ่มงาน/โครงการ ที่ก่อประโยชน์ให้แก่สถานประกอบการได้เป็นอย่างดี	4.20	0.82	เห็นด้วยมาก
5.4 ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง 8 เดือน จะช่วยเสริมสร้างความพร้อม ประสบการณ์ การทำงานจริงให้แก่ นักศึกษาเพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จในอนาคต	4.29	0.80	เห็นด้วยมาก
5.5 ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือน เป็นโอกาสสำหรับสถานประกอบการในการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเพื่อร่วมงานกับองค์กรในอนาคต	4.33	0.81	เห็นด้วยมาก
ภาพรวม	4.26	0.79	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงภาพรวมของคุณลักษณะของสถานประกอบการ ที่เหมาะสมในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก พบว่า ผู้ตอบคิดเห็นว่าสถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เป็นอันดับแรก (ค่าเฉลี่ย

4.53) รองลงมา ผู้ตอบคิดเห็นว่าสถานประกอบการควรจัดหาพี่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.50) และคิดเห็นว่าสถานประกอบการควรถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเสมือนพนักงานชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.47) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของศิษย์เก่า อาจารย์ผู้นิเทศสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน

สถานภาพผู้ตอบ	เหตุผลที่เห็นด้วย	เหตุผลที่ไม่เห็นด้วย	เหตุผลที่ไม่แน่ใจ
ศิษย์เก่า	1. ระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้งาน และลงมือทำอย่างจริงจัง เพื่อเป็นประสบการณ์การทำงานในอนาคต 2. เป็นการเพิ่มโอกาสให้สถานประกอบการเห็นศักยภาพของนักศึกษาเพื่อรับเข้าทำงานในอนาคต 3. ระยะเวลาที่นักศึกษาได้ค้นหาตัวเองว่าถนัดอะไรเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต	1. เป็นระยะเวลานานเกินไปนักศึกษาประสบปัญหาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา 2. ความรู้ที่นักศึกษามีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	1. ระยะเวลาที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นด้วย 2. อาจจะต้องศึกษาแผนนโยบายของสถานประกอบการเพื่อดูความพร้อมของสถานประกอบการ 3. ถ้าเป็นสถานประกอบการเดียว นักศึกษาจะได้เรียนรู้้น้อย
อาจารย์	1. เป็นระยะเวลาเพียงพอที่จะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน และทักษะที่สำคัญในทุกๆด้าน 2. เป็นนักศึกษาสามารถริเริ่ม Project และดำเนินการจนเสร็จสิ้นเพื่อประโยชน์ของสถานประกอบการ	1. เนื่องจากบางสาขานักศึกษาจบไปสามารถประกอบอาชีพได้หลายๆด้าน หากปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือนต่อเนื่อง จะทำให้นักศึกษาเสียโอกาสในการเรียนรู้หลายๆด้าน 2. หากสถานประกอบการที่ยังไม่พร้อมระยะเวลานานเกินไปนักศึกษาอาจจะเป็นการระของสถานประกอบการ	1. ยังไม่มั่นใจนโยบายของสถานประกอบการที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษา เช่น พนักงานที่ปรึกษา การประเมินผลเพื่อพัฒนานักศึกษา 2. อาจจะส่งผลกระทบต่อ การวางแผนการเรียนการสอน 3. หลักการและนโยบายที่ไม่ชัดเจนจึงทำให้ไม่เหมาะสมกับบางสถานประกอบการหรือสาขาวิชา
สถานประกอบการ	1. เป็นการสร้างประสบการณ์การทำงานจริงให้นักศึกษา 2. ได้เรียนรู้งานทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีอย่างครบถ้วน 3. เป็นระยะเวลาเพียงพอที่นักศึกษาได้ริเริ่มโครงการหรืองานวิจัย และดำเนินการจนเสร็จสมบูรณ์ 4. เป็นระยะเวลาเพียงพอที่สถานประกอบการได้เห็นคุณภาพนักศึกษาเพื่อคัดเลือกเข้าเป็นพนักงานในอนาคต	1.เป็นห่วงเรื่องค่าใช้จ่ายและค่าครองชีพในบางพื้นที่สูงมาก 2. หากเป็นงานที่ซ้ำๆกันมากเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่ได้ฝึกทักษะอื่นเพิ่มเติม 3. สถานประกอบการบางแห่งยังไม่สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษาได้อย่างจริงจัง	1. ยังไม่สามารถคาดเดาถึงผลกระทบต่อ นักศึกษาและหน่วยงานได้ 2. นักศึกษาอาจจะประสบปัญหาเรื่อง การเรียน 3. อาจจะต้องคุยรายละเอียดกับทรัพยากรบุคคลเรื่องแผนการรับนักศึกษา 4. ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือนอย่างจริงจัง

ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่จะส่งผลต่อสำเร็จในการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือนของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

ด้าน	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
นักศึกษา	1. ความพร้อมด้านวิชาการ มีความมั่นใจ ความรับผิดชอบ การมีสัมมาคารวะอย่างเพียงพอ 2. คุณสมบัติตรงต่อความต้องการของสถานประกอบการ 3. ต้องเป็นคนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการได้อย่างรวดเร็ว 4. ต้องเป็นผู้ที่ตั้งใจและฝึกฝนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง 5. ต้องเป็นผู้เปิดโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา 6. ต้องมีความเข้าใจในงานที่กำลังจะไปปฏิบัติ 7. ต้องสภาวะทางอารมณ์ที่ดีและมีความสุขของผู้ปฏิบัติงาน 8. ต้องเป็นบุคคลที่มีทัศนคติที่ดี 9. ต้องมีทักษะทางด้านภาษา 10. ต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องภาระค่าใช้จ่าย
อาจารย์และหลักสูตร	1. คุณภาพของหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมแก่นักศึกษา 2. อาจารย์ควรมานิเทศ 2 ครั้ง 3. ติดตามดูแลนักศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ 4. การคัดเลือกนักศึกษาให้ตรงต่อความต้องการของสถานประกอบการ
มหาวิทยาลัย	1. การทำ MOU ระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ 2. คุณภาพด้านการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย 3. มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการต้องสร้างแนวปฏิบัติร่วมกัน 4. มีการวางแผนช่วงเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาอย่างชัดเจน 5. การสื่อสารข้อมูล ติดต่อประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
สถานประกอบการ	1. สถานประกอบการต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษา 2. การติดตาม กำกับ ดูแล นักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัย 3. ผู้นิเทศ(พี่เลี้ยง) ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามมาตรฐาน 4. สถานประกอบการต้องกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน มีการมอบหมายภาระงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง 5. ต้องกำหนดภาระงานที่สอดคล้องกับวิชาชีพ หรือเกี่ยวข้องกับหลักสูตรของนักศึกษา

ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อกังวลที่สำคัญในการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือนของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ด้าน

ด้าน	ข้อกังวลที่สำคัญ
นักศึกษา	1. ภาระค่าใช้จ่ายที่สูง 2. การปรับตัวให้เข้ากับองค์กร 3. หากนักศึกษาไปปฏิบัติในหน่วยงานเดียวจะทำให้มีประสบการณ์ไม่หลากหลาย 4. นักศึกษาปฏิบัติงานไม่ตรงต่อวิชาชีพหรือสายงานอาชีพ 5. การใช้ชีวิตภายนอกมหาวิทยาลัยของนักศึกษา 6. การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาทั้งในเรื่องทักษะทางวิชาการ ภาษาและทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 7. สภาพจิตใจของนักศึกษาเมื่ออยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมการทำงานที่กดดัน 8. ภาวะผู้นำของนักศึกษายังไม่เพียงพอ
อาจารย์และหลักสูตร	1. การเตรียมพร้อมความรู้ให้แก่ศึกษาไม่เพียงพอต่อการทำงานในสถานประกอบการ 2. การเรียนการสอนในปัจจุบันยังถูกบีบให้อยู่ในเวลาที่จำกัด และไม่เอื้อต่อการปฏิบัติสหกิจศึกษา 3. ความพร้อมของคณาจารย์นิเทศในการดูแลนักศึกษาและร่วมพัฒนาโครงการกับสถานประกอบการ
มหาวิทยาลัย	1. การดูแลนักศึกษาให้ทันห่วงหวั่นของมหาวิทยาลัยเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ฉุกเฉิน 2. มหาวิทยาลัยต้องให้การสนับสนุนทุกด้าน 3. มหาวิทยาลัยและสถานประกอบการต้องสร้างแนวปฏิบัติร่วมกัน 4. สื่อสารให้สถานประกอบการมีความพร้อมและเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติสหกิจศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษา
สถานประกอบการ	1. นโยบายของบริษัทในการสนับสนุนที่ไม่ต่อเนื่อง 2. การมอบหมายภาระงานให้แก่ศึกษา ที่ยังไม่เพียงพอและเหมาะสม 3. ความพร้อมและคุณภาพของสถานประกอบการ 4. ระยะเวลาการปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่สอดคล้องกับการทำงานของบริษัท 5. งบประมาณของสถานประกอบการที่ไม่เพียงพอหากไม่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า
ด้านอื่นๆ	1. สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติสหกิจศึกษาในช่วงเวลายาวนาน 2. สถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

ข้อมูลแสดงหน่วยงานหรือสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือนซึ่งสามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

- 1) สถานประกอบการทั้งภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆที่มีความพร้อมในการรับนักศึกษา
- 2) สถานประกอบการขนาดใหญ่
- 3) สถานประกอบการที่กำหนดภาระงานแก่นักศึกษาไว้อย่างชัดเจน มีการมอบหมายพี่เลี้ยงเพื่อเป็นที่ปรึกษาและแนะนำระหว่างการปฏิบัติงาน
- 4) สถานประกอบการที่เน้นให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริง
- 5) สถานประกอบการที่มีสวัสดิการให้แก่นักศึกษา
- 6) สถานประกอบการที่มีบุคลากรคุณภาพ
- 7) สถานประกอบการที่สามารถถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติให้แก่นักศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน สามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษา
2. ข้อกังวลในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน
3. คุณลักษณะของสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา 8 เดือน

การดำเนินงานตามมาตรฐานสหกิจศึกษา

ด้านการบริหารจัดการ

- 1) ผู้บริหารระดับสูงของสถานประกอบการต้องเข้าใจข้อมูลและเป้าหมายที่แท้จริงของการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน เพื่อกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน
- 2) ผู้บริหารสถานประกอบการต้องสนับสนุนบุคลากรของสถานประกอบการเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน
- 3) ผู้บริหารระดับต้นหรือหัวหน้างานต้องกำหนดและจัดสรรรายละเอียดของงานให้แก่แผนกเพื่อรองรับการนักศึกษา และสามารถคัดเลือกนักศึกษาเข้ามาปฏิบัติงานได้หลายแผนก
- 4) ต้องกำหนดนโยบายด้านสวัสดิการหรือค่าตอบแทนอย่างชัดเจน
- 5) มหาวิทยาลัยต้องมีการบวนการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อสถานประกอบการ เพื่อกำหนดผลลัพธ์ที่เกิดแก่นักศึกษาผู้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 8 เดือนให้มากกว่าการปฏิบัติสหกิจศึกษา 4 เดือน

ด้านวิชาการ

- 1) สถานประกอบการต้องมอบหมายงานที่มีคุณภาพตรงต่อวิชาชีพของนักศึกษา กำหนดความยากง่ายของงาน และต้องเป็นงานที่ใช้ได้จริง อาจจะเป็นงานชิ้นเดียวตลอดระยะเวลา 8 เดือนหรือเป็นงานหลายๆ ชิ้นขึ้นอยู่กับสาขาที่นักศึกษาเรียน

2) สถานศึกษาต้องมีการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาอย่างเข้มข้น ทั้งในเรื่องวิชาการและ Soft Skills จะต้องเพิ่มความเข้มข้นของรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา

ด้านผู้นิเทศ(พี่เลี้ยง)

1) สถานประกอบการต้องกำหนดคุณภาพของพี่เลี้ยง เช่น พี่เลี้ยงต้องมีวิชาชีพตรงกับสายงาน ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 3 ปีขึ้นไป ฯลฯ

2) พี่เลี้ยงต้องมีทักษะการปฏิสัมพันธ์กับคน ทั้งในด้านสังคมและสภาวะอารมณ์ ตลอดจนสามารถเข้ากับช่วงวัยของนักศึกษาได้

3) ต้องมีพี่เลี้ยง 2 ลักษณะด้วยกัน คือ พี่เลี้ยงที่เป็นหัวหน้างาน ที่ดูแลคุณภาพงานทางด้านวิชาการ คอยกำกับดูแล มอบหมายงานและตรวจงาน และพี่เลี้ยงที่ทำงานร่วมกับนักศึกษาเพื่อเป็นที่ปรึกษาระหว่างการทำงาน

ด้านการประเมินผล

1) การติดตามเพื่อประเมินผลนักศึกษาต้องแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2) มีการนิเทศ จำนวน 2 ครั้งเพื่อดูพัฒนาการของนักศึกษา

3) มีการประชุมและรายงานความก้าวหน้าทุกเดือน

4) ควรมีการประเมินผลในรูปแบบการตัดเกรดเพื่อให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่าและความตั้งใจในการปฏิบัติ

5) ต้องมีกระบวนการประเมินผลแบบ Learning outcome เพื่อประเมินผลเป็นช่วงๆ

ข้อกังวลในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน

ด้านมหาวิทยาลัย

1) อาจารย์ภายในมหาวิทยาลัยต้องมีความเข้าใจในกระบวนการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน ต้องเป็นผู้ที่คอยเชื่อมประสานระหว่างนักศึกษาและสถานประกอบการ ต้องมีการวางแผนการติดตามนักศึกษาตลอดระยะเวลาที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ และมีกระบวนการนิเทศที่ดี

2) ความพร้อมของนักศึกษา ทั้งทางวิชาการ สภาวะทางอารมณ์ การปรับตัว ระเบียบวินัย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) ความปลอดภัยของนักศึกษาเมื่อนักศึกษาจำเป็นต้องอยู่ภายนอกมหาวิทยาลัยเป็นเวลานาน

ด้านสถานประกอบการ

1) ความเข้าใจของสถานประกอบการด้านประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับเมื่อเข้าร่วมการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา 8 เดือน

2) ความคาดหวังของสถานประกอบการที่มีต่อผลงานของนักศึกษา คุณภาพของงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

คุณลักษณะของสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา 8 เดือน

คุณลักษณะของสถานประกอบการจากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

- 1) ต้องเป็นสถานประกอบการที่เคยดำเนินสหกิจศึกษา 4 เดือนมาแล้ว
- 2) ต้องเป็นสถานประกอบการที่เคยได้รับรางวัลด้านใดด้านหนึ่ง เช่น รางวัล ด้านแรงงานสัมพันธ์
- 3) เป็นสถานประกอบการที่มีเงื่อนไขการประเมินสถานประกอบการที่เป็นไปตามกฎหมาย
- 4) เป็นองค์กรที่ร่วมจัด Corporate Social Responsibility (CSR)
- 5) สถานประกอบการต้องมีความพร้อมด้านอุปกรณ์และบุคลากรภายในหน่วยงาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ประกอบด้วย ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2562 อาจารย์นิเทศและอาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา สถานประกอบการภายใต้ฐานข้อมูลของศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ที่รับนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาปี 2562 และผู้เชี่ยวชาญทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลในการจัดสถานประกอบการที่มีคุณภาพสำหรับการคัดเลือกเป็นสถานประกอบการให้นักศึกษาไปปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือน ตลอดจนเป็นการศึกษาถึงข้อสนับสนุน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและรูปแบบสถานประกอบการที่เหมาะสมสำหรับจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน

การดำเนินการวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามปลายปิด แบบสอบถามปลายเปิด (Closed-ended Questionnaire) แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่พัฒนามาจากมาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ เกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการดีเด่นระดับประเทศปี 2562 และนโยบายการดำเนินสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มีตัวอย่างทั้งหมด 518 คน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.20) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 39.80) ประสบการณ์การทำงานช่วง 6 เดือน – 1 ปี (ร้อยละ 67.25) เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นศิษย์เก่าที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา ซึ่งศิษย์เก่าและอาจารย์ส่วนใหญ่มาจากสำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ (ร้อยละ 30.48) สถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาจากภาคเอกชน (ร้อยละ 47.79) สถานประกอบการส่วนใหญ่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการผลิต (ร้อยละ 17.65) มีพนักงาน 1-50 คน (ร้อยละ 32.35) และรับนักศึกษาเข้าปฏิบัติสหกิจหรือฝึกงานมากที่สุดจำนวน 1-5 คน (ร้อยละ 65.44)

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้สรุปคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน โดยแบ่งเป็นข้อมูลตามประเภทผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

- 2.1 ศิษย์เก่า มองว่าคุณลักษณะสถานประกอบการที่จะต้องพิจารณาเป็นลำดับแรกคือสถานประกอบการที่จะรับนักศึกษาสหกิจศึกษา 8 เดือนจะต้องมีพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.47) และให้ความสำคัญน้อยที่สุดเกี่ยวกับการ

กำหนดนโยบายและความชัดเจนของฝ่ายบริหารสถานประกอบการในการสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร

2.2 อาจารย์ มองว่าคุณลักษณะสถานประกอบการที่จะต้องพิจารณาเป็นลำดับแรกคือสถานประกอบการที่จะรับนักศึกษาสหกิจศึกษา 8 เดือนจะต้องมีพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.93) เช่นเดียวกับความคิดเห็นของศิษย์เก่า และให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือระยะเวลาในการปฏิบัติสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน เป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะทำให้นักศึกษาสามารถคิดริเริ่มงาน/โครงการ ที่ก่อประโยชน์ให้แก่สถานประกอบการได้เป็นอย่างดี

2.3 สถานประกอบการ มองว่าคุณลักษณะสถานประกอบการที่จะต้องพิจารณาเป็นลำดับแรกคือสถานประกอบการที่จะรับนักศึกษาสหกิจศึกษา 8 เดือนจะต้องจัดหาพี่เลี้ยงที่มีคุณสมบัติหรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา และให้ความสำคัญน้อยที่สุดในเรื่องกำหนดนโยบายและความชัดเจนของฝ่ายบริหารสถานประกอบการในการสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร เช่นเดียวกับความคิดเห็นของนักศึกษา

จากการวิจัยสามารถสรุปคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน ดังนี้

- 1). จะต้องเป็นสถานประกอบการที่ให้ความสำคัญของผู้นิเทศ (พี่เลี้ยง) จะต้องจัดหาผู้นิเทศ (พี่เลี้ยง) คอยให้คำปรึกษา แนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยผู้นิเทศ (พี่เลี้ยง) จะต้องมีความรู้หรือประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา รวมไปถึงสามารถถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการ ตลอดจนตรวจสอบสาระสำคัญและให้คำแนะนำเกี่ยวกับรายงานหรือโครงการด้วย
- 2) จะต้องเป็นสถานประกอบการที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเสมือนพนักงานชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา
- 3.) จะต้องเป็นสถานประกอบการที่มีกระบวนการจัดปฐมนิเทศ สอนงาน และข้อบังคับต่างๆ ก่อนการปฏิบัติงานเพื่อให้นักศึกษาได้ทราบ และเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการทำงาน
- 4) จะต้องเป็นสถานประกอบการที่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา มีกระบวนการตรวจสอบ ดูแล ติดตามคุณภาพของงานและการปฏิบัติงานของนักศึกษาเพื่อประโยชน์ขององค์กรร่วมกับสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 5) จะต้องเป็นสถานประกอบการที่สามารถกำหนดภาระงาน/ตำแหน่งงานให้นักศึกษาอย่างชัดเจน หรือมีการจัดเตรียมโครงการที่สอดคล้องกับวิชาชีพและประสบการณ์ของนักศึกษา
- 6) จะต้องเป็นสถานประกอบการที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ที่สนับสนุนการทำงานของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้ปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย
- 7) จะต้องเป็นสถานประกอบการที่กำหนดบุคลากรภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดภาระงาน และประสานงานด้านอื่นๆ ร่วมกับสถานศึกษา

3. ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพื่อสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือนดังนี้

- 1) ระยะเวลาของการปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือน จะสามารถทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอย่างครบถ้วนได้ลงมือทำอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์การทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา
- 2) หากนักศึกษาได้ถูกมอบหมายให้ทำโครงการขนาดใหญ่ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้ดำเนินการจนเสร็จสิ้นกระบวนการ สถานประกอบการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง
- 3) เป็นการเพิ่มโอกาสให้แก่สถานประกอบการที่จะให้นักศึกษาได้เข้ากระบวนการคัดเลือกพนักงานเพื่อรับเข้าทำงานในอนาคต

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน และเป็นข้อมูลในการจัดสถานประกอบการที่มีคุณภาพสำหรับการคัดเลือกเป็นสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษาไปปฏิบัติสหกิจศึกษา 8 เดือน ผู้วิจัยได้สรุปข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

1) คุณลักษณะของสถานประกอบการที่เหมาะสมต่อการจัดสหกิจศึกษา สามารถพิจารณาข้อมูลตามลำดับความสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 พิจารณาด้านคุณลักษณะของผู้นิเทศหรือพี่เลี้ยง สถานประกอบการจะต้องจัดเตรียมพี่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำและติดตามการดำเนินงานของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ที่ตรงตามสาขาวิชาชีพของนักศึกษา อันเนื่องมาจากพี่เลี้ยงเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุดเป็นอาจารย์ที่อยู่ในสถานประกอบการ นอกเหนือจากจะเป็นผู้ให้ความรู้ด้านวิชาชีพแล้วยังเป็นผู้ให้ความรู้ด้านการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ลำดับที่ 2 พิจารณาด้านวิชาการ สถานประกอบการควรถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเสมือนพนักงานชั่วคราวระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ควรมีการจัดการปฐมนิเทศ สอนงาน และแจ้งกฎระเบียบข้อบังคับให้นักศึกษาทราบก่อนการปฏิบัติงาน เพื่อให้นักศึกษาได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ลำดับที่ 3 พิจารณาด้านการประเมินผล สถานประกอบการจะต้องมีส่วนร่วมที่สำคัญในการสรุปและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาร่วมกับสถานศึกษา รวมทั้งสถานประกอบการควรมีกระบวนการตรวจสอบและกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและคุณภาพของงานเพื่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กร

ลำดับที่ 4 พิจารณาด้านแหล่งปฏิบัติและอื่นๆ สถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าปฏิบัติสหกิจศึกษา ระยะเวลา 8 เดือน จะเป็นการสร้างโอกาสให้กับสถานประกอบการในการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรเพื่อร่วมงานในอนาคต

ลำดับที่ 5 พิจารณาด้านนโยบายและการบริหารจัดการของสถานประกอบการ สถานประกอบการควรมีการจัดอุปกรณ์ที่สนับสนุนอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย และควรกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบในการประสานงานเพื่อกำหนดลักษณะงานและประสานงานด้านอื่นๆกับสถานศึกษา

2. จากการวิจัยพบว่า การกำหนดนโยบายและความชัดเจนของฝ่ายบริหารสถานประกอบการในการสนับสนุนการจัดสหกิจศึกษาต่อเนื่อง 8 เดือน มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายในองค์กร ยังเป็นเรื่องที่สำคัญน้อยที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่าสถานประกอบการมีความประสงค์ที่จะรับนักศึกษาอยู่แล้ว ถึงแม้ไม่กำหนดนโยบายอย่างชัดเจนจากฝ่ายบริหารก็สามารถดำเนินงานได้

3. คุณลักษณะของสถานประกอบการที่มีความเหมาะสมกับการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน จะต้องเป็นสถานประกอบการที่เคยรับนักศึกษาสหกิจศึกษา 4 เดือนมาก่อน เพราะสถานประกอบการดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจในแก่นแท้ของการดำเนินงานสหกิจศึกษา

4. ปัจจัยในการดำเนินการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือนให้ประสบความสำเร็จนั้น ให้พิจารณาด้านความพร้อมนักศึกษา ความพร้อมอาจารย์และหลักสูตร การกำหนดนโยบายมหาวิทยาลัยและการสนับสนุนอย่างชัดเจน สถานประกอบการต้องมีนโยบายสนับสนุนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างร่วมมือและสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการ

5. ข้อกังวลที่สำคัญที่จะต้องพิจารณาในการจัดสหกิจศึกษา 8 เดือน คือ 1) ภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษา 2) ความพร้อมและการเตรียมตัวของนักศึกษา มหาวิทยาลัย และสถานประกอบการ 3) สภาพเศรษฐกิจและภาวะคุกคามของโรคระบาดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการวิจัยที่กำหนดลำดับความสำคัญในด้านต่างๆ สามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การพิจารณาสถานประกอบการโดยสามารถนำข้อมูลทั้งหมดมาเรียงลำดับค่าคะแนนก็จะสามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การพิจารณาสถานประกอบการเพื่อคัดเลือกสถานประกอบการที่มีคุณภาพได้

2) มหาวิทยาลัยควรกำหนดและประกาศเกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของอาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา และผู้ปฏิบัติสหกิจศึกษารวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาสถานประกอบการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกันที่รับนักศึกษาเข้าปฏิบัติสหกิจศึกษาในสาขาวิชาชีพเดียวกัน จะสามารถมองเห็นคุณลักษณะของสถานประกอบการที่ตรงต่อวิชาชีพของนักศึกษามากขึ้น
- 2) ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในรูปแบบอื่นๆนอกเหนือจากพัฒนามาจากกรอบมาตรฐานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ เสนอการคัดเลือกสถานประกอบการดีเด่นระดับประเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเดิม) ปี พ.ศ. 2562 และนโยบายการดำเนินสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพื่อได้ข้อมูลที่หลากหลาย
- 3) ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อเป็นข้อมูลเชิงลึกสำหรับมาพิจารณาเกณฑ์คุณลักษณะสถานประกอบการที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อให้มีข้อมูลที่หลากหลาย

บรรณานุกรม

- ทิพย์วัลย์ สุทิน และคณะ. (2556). สถานภาพ กระบวนการ และศักยภาพในการจัดการศึกษา
แบบสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. รายงานวิจัยสถาบันศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ.
วิจิตร ศรีสอ้าน และอลงกต ยะไวย์ (2552). การอุดมศึกษากับสหกิจศึกษา. วารสารสหกิจศึกษาไทย
1(1), 6
- เอกราช แก้วเขียวและคณะ (2560). การศึกษาภาคการศึกษาที่เหมาะสมต่อการจัดสหกิจศึกษามหาวิทยาลัย
วลัยลักษณ์ รายงานวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- กัณทิมา ศิริจิระชัย และคณะ.(2559). การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องของประเทศไทย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- วลัยลักษณ์, มหาวิทยาลัย. รายงานการประชุมคณะกรรมการประจำศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ
ครั้งที่1/2562
- สมาคมสหกิจศึกษาไทย. (2552). ประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ:สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
สุเมธ แยมั่น. 2547. รายงานวิจัย เรื่อง สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ.
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กรุงเทพฯ 80น.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2552). มาตรฐานและการประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา.
นครราชสีมา : สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2545). คู่มือสหกิจศึกษา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- วิไลลักษณ์ ขาวสอาด. (2561). ประสิทธิภาพของสหกิจศึกษา : กรณีศึกษาอุดมศึกษาไทยสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์
- ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. แนะนำสหกิจศึกษา.(ออนไลน์) 2563. แหล่งที่มา :
https://coop.wu.ac.th/?page_id=162 (15 ธันวาคม 2563)
- ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. คุณสมบัติและหน้าที่ของนักศึกษาสหกิจศึกษา
(ออนไลน์) 2563. แหล่งที่มา : https://coop.wu.ac.th/?page_id=228 (15 ธันวาคม 2563)
- ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. กระบวนการสหกิจศึกษา.(ออนไลน์) 2563.
แหล่งที่มา : https://coop.wu.ac.th/?page_id=231 (15 ธันวาคม 2563)
- ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ประโยชน์ของสหกิจศึกษา.
(ออนไลน์) 2563. แหล่งที่มา : <http://coop.sut.ac.th/index.php?sec=receive-stu>(15 ธันวาคม 2563)